

RIIGIKOGU
KORRUPTSIOONIVASTASE SEADUSE KOHALDAMISE
ERIKOMISJON

**ERIKOMISJONI 2009. AASTA TÖÖ ARUANNE JA ÜLEVAADE
KORRUPTSIOONIVASTASE SEADUSE KOHALDAMISEST**

TALLINN 2009

Sisukord

1. Riigikogu korruptsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjoni töö aruanne (jaanuar – detsember 2009)	3
1.1. Erikomisjon majanduslike huvide deklaratsioonide hoidjana.....	3
1.2. Majanduslike huvide deklaratsioonide arvandmete kogumine ja analüüsimine	5
1.3. Erikomisjoni töö valimiskampaaniate rahastamise aruannetega	6
1.3.1. Kokkuvõte 2009. aasta Euroopa Parlamendi valimise kampaanias osalenud erakondade ja üksikkandidaatide valimiskampaania rahastamise aruannetest	6
1.3.2. Kokkuvõte 2009. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimise kampaanias osalenud erakondade ja valimisliitude valimiskampaania rahastamise aruannetest	15
1.4. Komisjoni istungid.....	24
2 . Avaliku sektori ametiisikute majanduslike huvide deklaratsioonide (MHD) esitamise andmed.....	26
2.1. Ministeeriumid ja nende valitsemisala riigiasutused	26
2.2. Põhiseaduslikud institutsioonid	29
2.3. Maavalitsused	30
2.4. Avalik-õiguslike ülikoolide rektorid.....	31
2.5. Avalik-õiguslike juriidiliste isikute nõukogud	32
2.6. Kohalike omavalitsuste (valdade/ linnade) volikogude andmed.....	33
2.6.1. Andmed linnadelt.....	34
2.6.2. Andmed valdadelt	35
2.7. Koondandmed MHD-de laekumiste ja KVS-i rikkumiste kohta 2009. aastal	37
3. Komisjoni edasisest tegevuskavast.....	39

1. Riigikogu korruptsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjoni töö aruanne (jaanuar – detsember 2009)

Riigikogu korruptsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjon moodustati 2007. aasta 10. mai otsusega Riigikogu kodukorra seaduse ning korruptsioonivastase seaduse alusel. Riigikogu otsuse alusel kuuluvad erikomisjoni koosseisu järgmised Riigikogu liikmed: Jaanus Marrandi (Erakond Eestimaa Rahvaliid) – komisjoni esimees
Kaia Iva (Erakond Isamaa ja Res Publica Liit) – komisjoni aseesimees
Maret Merisaar (Erakond Eestimaa Rohelised) – komisjoni liige
Tatjana Muravjova (Eesti Reformierakond) – komisjoni liige
Aivar Riisalu¹(Eesti Keskerakond) – komisjoni liige
Heljo Pikhof (Sotsiaaldemokraatlik Erakond) – komisjoni liige
Erikomisjoni liikmete asendusliikmeteks on Mai Treial (Erakond Eestimaa Rahvaliid), Ken-Marti Vaher (Erakond Isamaa ja Res Publica Liit), Aleksei Lotman (Erakond Eestimaa Rohelised), Taavi Rõivas (Eesti Reformierakond), Arvo Sarapuu (Eesti Keskerakond), Mark Soosaar (Sotsiaaldemokraatlik Erakond).

Kuueliikmeline erikomisjon täidab korruptsioonivastasesest seadusest, Riigikogu valimise seadusest, Euroopa Parlamendi valimise seadusest ning ülalmainitud Riigikogu otsusest tulenevaid ülesandeid.

1.1. Erikomisjon majanduslike huvide deklaratsioonide hoidjana

Korruptsioonivastase seaduse § 14 lõigete 2 ja 8 kohaselt peavad komisjonile esitama majanduslike huvide deklaratsiooni Riigikogu liikmed, Vabariigi President, Vabariigi Valitsuse liikmed, Riigikohtu esimees ja liikmed, Eesti Panga Nõukogu esimees ja liikmed, Eesti Panga president, kaitseväge juhataja ja ülemjuhataja, riigikontrolör ja Riigikontrolli peakontrolörid, õiguskantsler, suursaadikud, riigi peaprokurör, juhtivad riigiprokurörid ja juhtivprokurörid, ringkonnakohtu esimehed, haldus- ja maakohu esimehed, maavanemad, riigisekretär, abiministrid, Eesti Teaduste Akadeemia president ja avalik-õiguslike ülikoolide rektorid ning avalik-õigusliku juriidilise isiku (Eesti Rahvusraamatukogu, Eesti Kultuurkapital, Eesti Rahvusringhääling, Rahvuskooper Estonia, Eesti Arengufond, Tagatisfond, Eesti Haigekassa ja Eesti Töötukassa) nõukogu liikmed. Eelloetletud ametikohtadelt lahkunud isikud (v.a Riigikogu liikmed ja Vabariigi President) peavad seaduse kohaselt erikomisjonile oma majanduslike huvide deklaratsiooni esitama veel kahel järgneval aastal pärast ametikohalt lahkumist, mis tingib ka deklarantide arvu iga-aastase muutumise. 2009. aasta detsembrikuu seisuga oli isikuid, kes peavad oma majanduslikke huvisid deklareerima erikomisjonile, 329.²

¹ Aivar Riisalu määrati Kadri Simsoni asendusliikmeks Riigikogu 20. oktoobri 2009. a otsusega ja Aivar Riisalu asendusliikmeks määrati Arvo Sarapuu.

² Võrdluseks 2006. aastal oli 333, 2007. aastal 344 ja 2008. aastal 336 deklaranti.

Korruptsioonivastase seaduse § 13 lõike 1 kohaselt esitatakse iga-aastane majanduslike huvide deklaratsioon üks kuu pärast tuludeklaratsiooni esitamise tähtaega.

Komisjoni väljastas ajavahemikul 23. kuni 25. märts majanduslike huvide deklaratsiooni vormi ja selle täitmise juhendi **318 ametiisikule**.

Tähtaegselt esitatuteks loeti deklaratsioonid, mis olid esitatud või postitatud hiljemalt 30. aprillil.

Seaduses sätestatud tähtjaks laekus täidetuna 314 deklaratsiooni.

Hilinenult laekus deklaratsioon koos hilinemise põhjuste selgitamisega kahelt Eesti Haigekassa nõukogu liikmelt, ühelt Kultuurkapitali nõukogu liikmelt ja ühelt endiselt ametiisikult.

Riigikogu erikomisjonile esitatavatest deklaratsioonidest kuulusid avalikustamisele elektroonilises Riigi Teataja Lisas Riigikogu liikmete (102)³, Vabariigi Presidendi, Vabariigi Valitsuse liikmete (14), riigisekretäri, Riigikohtu esimehe ja liikmete (19), Eesti Panga Nõukogu esimehe ja liikmete (6)⁴, Eesti Panga presidendi, kaitseväge juhataja, riigikontrolöri, õiguskantsleri, suursaadikute (41), riigi peaprokuröri, ringkonnakohtu esimeeste (2), halduskohtu esimeeste (2), maakohtu esimeeste (4) ning maavanemate (17)⁵ deklaratsioonide andmed seaduses sätestatud ulatuses.

Riigi Teataja Lisas avalikustati 2009. aasta 22. juunil 214 deklaratsiooni andmed (RTL 2009, 48).

Avalikustamisele mittekuuluvaid deklaratsioone laekus erikomisjonile 30. aprilliks 2009 kokku 106.

Ametiisikud, kelle deklaratsioonid ei kuulu avalikustamisele, on: Riigikontrolli peakontrolörid (3), juhtivad riigiprokurörid (3) ja juhtivprokurörid (4), Teaduste Akadeemia president, avalik-õiguslike ülikoolide rektorid (6), Eesti Rahvusraamatukogu nõukogu liikmed (3), Eesti Kultuurkapitali nõukogu liikmed (10), Eesti Rahvusringhäälingu nõukogu liikmed (4), Rahvuskooper Estonia nõukogu liikmed (7), Tagatisfondi nõukogu liikmed (4), Eesti Haigekassa nõukogu liikmed (11), Eesti Töötukassa nõukogu liikmed (3), Eesti Arengufondi nõukogu liikmed (3) ning ametiisikud, kes esitavad deklaratsiooni pärast ametikohalt lahkumist (44).⁶

KVS § 13 lõike 2 kohaselt esitasid suve- ja sügisperioodil erikomisjonile uusi deklaratsioone isikud, kelle varaline seis ja varalised kohustused olid varasema deklaratsiooniga võrreldes oluliselt muutunud või kes olid nimetatud ametikohale, millega kaasneb deklaratsiooni esitamise või uue deklaratsiooni esitamise kohustus.

³ Harri Õunapuult laekus 2 deklaratsiooni.

⁴ Arv ei sisalda EP Nõukogu liikmete Kalev Kallo ja Jürgen Ligi deklaratsioone, mis avalikustatakse Riigikogu liikme deklaratsioonidena.

⁵ Sealhulgas teenistusest kõrvaldatud Valga maavanema Georg Trašanovi ja Viljandi maavanema Kalle Küttise ning Viljandi maavanema ülesannetes oleva Tõnis Kortsu deklaratsioonid

⁶ Avalikustamisele mittekuuluvate avalik-õigusliku juriidilise isiku nõukogu liikmete arvu hulka pole arvestatud nõukogu liikmeks olevaid Riigikogu liikmeid ja ministreid, kelle deklaratsioonid andmed kuuluvad avalikustamisele KVS § 15 lg 2 alusel.

Avalikustamisele kuuluvate deklaratsioonide esitajatest deklareerisid suveperioodil muudatusi oma varalises seisus Riigikogu liikmed Ivari Padar ja Toivo Tootsen.

Seoses uuele ametikohale asumisega esitasid deklaratsiooni uued Riigikogu liikmed Mari-Ann Kelam, Ülle Rajasalu, Robert Andropov, Kalvi Kõva, Georg Pelisaar ja Sven Sester ning Vabariigi Valitsuse uued liikmed Jürgen Ligi ja Marko Pomerants, samuti uued suursaadikud Andres Talvik, Toomas Kahur, Jüri Seilenthal, Taavi Toom ja uued maavanemad Lembit Kruuse, Viktor Svjatõsev, Einar Vallbaum ja Ene Matetski (maavanema ülesannetes).

Nende ametiisikute majanduslike huvide deklaratsioonid on avalikustatud vastavalt 2009. aasta 31. juuli Riigi Teataja Lisas number 63 ja 17. septembri Riigi Teataja Lisas number 72 ning 17. novembri 2009. aasta Riigi Teataja Lisas nr 85.

Avalikustamisele mittekuuluva täiendava deklaratsiooni esitasid perioodil maist detsembrini juhtivad riigiprokurörid Alar Kirs ja Lavly Lepp ning juhtivprokurör Margus Gross, samuti Eesti Haigekassa ja Eesti Töötukassa nõukogu liige Harri Taliga, kes deklareerisid, et nende varaline seis võrreldes varemdeklareerituga on muutunud.

Korruptsioonivastase seaduse § 16 lõike 2 alusel viis erikomisjon perioodil 12.-26. oktoobrini läbi Riigikogu liikmete (101), Vabariigi Valitsuse liikmete (13) ja maavanemate (15) kontrollküsitluse. Küsitluses osales kokku 129 ametiisikut. Eesmärk oli teada saada, kas küsitletute deklareeritud vara, varaliste kohustuste ja täiendavate tuluallikate osas on pärast viimase majanduslike huvide deklaratsiooni esitamist 2009. aastal toimunud olulisi muutusi või mitte.

Kui küsitletud ametiisikute vara koosseis või selle struktuur oli nimetatud perioodil korruptsioonivastase seaduse § 13 lõike 2 kohaselt oluliselt muutunud, tuli neil küsitluse käigus komisjonile esitada uus deklaratsioon.

91 Riigikogu liiget, 8 Vabariigi Valitsuse liiget ja 11 maavanemat teatasid, et nende deklareeritud vara, varaliste kohustuste ja täiendavate tuluallikate osas ei ole olulisi muutusi toimunud.

Uue deklaratsiooni esitas 10 Riigikogu liiget, 5 Vabariigi valitsuse liiget ja 3 maavanemat. Nimetatud ametiisikute deklaratsioonid on avalikustatud 17. novembri 2009. aasta Riigi Teataja Lisas nr 85.

1.2. Majanduslike huvide deklaratsioonide arvandmete kogumine ja analüüsimine

Üheks komisjoni ülesandeks on üleriigiline majanduslike huvide deklaratsioonide arvandmete kogumine. Korruptsioonivastase seaduse § 14 lõike 13 kohaselt on kõik majanduslike huvide deklaratsioonide hoidjad kohustatud oma üldistatud arvandmed esitama Riigikogu erikomisjonile kahe kuu jooksul, arvates deklaratsioonide esitamisest deklaratsioonihoidjale. Komisjon jätkas väljakujunenud praktikat, edastades ministriumitele, maavalitsustele, avalik-õiguslike ülikoolide rektoritele, avalik-õiguslike juriidiliste isikute nõukogude esimeestele ja kohaliku omavalitsuse üksustele (maavalitsuste kaudu) märgukirjad ja küsimustikud.

Põhiseaduslikud institutsioonid (6) ja avalik-õiguslikud ülikoolid (6) esitasid oma arvandmed õigeaegselt. Tähtajaks, st 1. juuliks 2009 olid arvandmed laekumata kahelt ministeeriumilt 11-st, kahelt maavalitsuselt 15-st, ühelt avalik-õigusliku juriidilise isiku nõukogult 7-st. Tähtajaks olid andmed laekumata ka 43 vallavolikogult (194-st) ja 2 linnavolikogult (33-st). Kokkuvõtte esitatud arvandmetest on esitatud alates leheküljest 26.

1.3. Erikomisjoni töö valimiskampaaniate rahastamise aruannetega

Käesoleval aastal moodustas komisjoni tööst olulise osa töö valimiskampaaniate rahastamise aruannetega. Esmalt jätkus töö 2007. aasta Riigikogu valimise kampaania rahastamise aruannetega. 2009. aasta alguseks oli Riigikogu valimistel osalenud erakondadest valimiskampaania kuludest maksmata arveid veel Erakonnal Isamaa ja Res Publica Liit (2 632 002 krooni tasumiseks oli koostatud maksegraafik, milles nähti ette, et viimase makse tasumise aeg on august 2009) ja Sotsiaaldemokraatlikul Erakonnal summas 186 394 krooni. Erakond Isamaa ja Res Publica Liit esitas septembrikuu lõpus täiendava aruande, milles kinnitas 2007. aasta Riigikogu valimise kampaania kõigi kulude tasumist. Sotsiaaldemokraatlik Erakond teatas vastuseks komisjoni järelepärimisele septembrikuus, et võlgnevus likvideeritakse 2009. aasta lõpuks, samas aasta lõpuks komisjonile täiendavat aruannet ei laekunud.

Alljärgnevalt esitab komisjon kokkuvõtte 2009. aastal toimunud valimiste kohta esitatud valimiskampaania rahastamise aruannetest.

1.3.1. Kokkuvõtte 2009. aasta Euroopa Parlamendi valimise kampaanias osalenud erakondade ja üksikkandidaatide valimiskampaania rahastamise aruannetest

Euroopa Parlamendi valimise seaduse § 63 lõike 1 ja erakonnaseaduse § 12⁴ lõike 1 kohaselt kuulub komisjoni kohustuste hulka aruannete kogumine Riigikogu valimistel osalenud erakondadelt ja üksikkandidaatidelt valimiskampaania läbiviimiseks tehtud kulutuste ning kasutatud vahendite päritolu kohta ja kogutud andmete avalikustamine.

7. juunil 2009. aastal peetud Euroopa Parlamendi valimistel **osales 11 erakonda ja 6 üksikkandidaati.**

Valimistel osalenud erakonnad: Eesti Reformierakond, Eesti Keskerakond, Erakond Isamaa ja Res Publica Liit, Sotsiaaldemokraatlik Erakond, Eestimaa Rahvaliid, Erakond Eestimaa Rohelised, Vene Erakond Eestis, Ühendatud Vasakpartei, Erakond Eesti Kristlikud Demokraadid, Libertas Eesti, Põllumeeste Kogu.

Kandideerinud üksikkandidaadid: Taira Aasa, Martin Helme, Dmitri Klenski, Juri Žuravljov, Indrek Tarand, Märt Õigus.

Tagamaks nii erakondade kui valimistel osalenud üksikkandidaatide aruannete esitamise ühtsete vormide kohaselt ja et ära hoida võimalikku andmete mittekajastamist aruannetes kinnitas komisjon oma 13. aprilli 2009. aasta istungil vastavad juhised nii valimistel osalenud erakondadele kui ka üksikkandidaatidele. Aruanded tuli komisjonile edastada **7. juuliks 2009.**

Kõik erakonnad esitasid aruande tähtaegselt, üksikkandidaatidest hilines aruande esitamisega Martin Helme.

Aruanded avalikustas komisjon Riigikogu veebilehel
http://www.riigikogu.ee/index.php?id=53900&parent_id=33456

Erakondade poolt valimiskampaanias kasutatud vahendid ja tehtud kulutused olid 7. juuli 2009. seisuga järgmised:

ERAKONNA NIMI	KOKKU KULUD	TASUMATA ARVED	TASUTUD ARVED
Eesti Reformierakond	5 119 165	1 218 501	3 900 664
Eesti Keskerakond	9 709 373	6 693 354	3 016 020
IRL	4 795 410	3 044 500	1 750 909
SDE	2 013 797	1 681 169	332 628
Eestimaa Rahvaliid	1 636 400	938 981	697 419
Erakond Eestimaa Rohelised	1 798 797	0	1 798 797
Vene Erakond Eestis	81 934	3 500	78 434
Eestimaa Ühendatud Vasakpartei ⁷	380 234	0	380 234
Erakond Eesti Kristlikud Demokraadid ⁸	78 003	0	78 003
Libertas Eesti ⁹	469 299	129 328	339 971
Põllumeeste Kogu ¹⁰	43 500	0	43 500
KOKKU	26 125 913	13 709 333	12 416 580

Nelja erakonna puhul on valimiskampaania kulude hulka arvestatud ka valimistel osalemiseks ettenähtud tasumisele kuuluv kautsjon. Valimiskampaania üldkulud kautsjonit arvestamata moodustavad kokku 25 756 163 krooni ja koos nelja erakonna kautsjoniga kokku 26 125 913 krooni.

Eesti Reformierakond on oma aruandes kasutatud vahenditena näidanud 3 900 664 krooni, sh eraldised riigieelarvest 323 672 krooni (eraldised märgitud alates 01.06.2009), erakonna kehtestatud liikmemaksud 116 265 krooni, füüsiliste isikute annetused 3 460 727 krooni. Valimiskampaania üldkulu oli 5 119 165 krooni.

Eesti Keskerakond on oma aruandes laekunud vahenditena näidanud 3 016 020 krooni, sh eraldised riigieelarvest 2 861 180 krooni (eraldised märgitud alates 06.01.2009), kandidaadi isiklikud vahendid 154 840 krooni. Valimiskampaania üldkulu oli 9 709 373 krooni.

Erakond Isamaa ja Res Publica Liit on oma aruandes kasutatud vahenditena näidanud

⁷ Valimiskulude hulka on arvatud kautsjon summas 130 500 krooni.

⁸ Valimiskulude hulka on arvatud kautsjon summas 65 250 krooni.

⁹ Valimiskulude hulka on arvatud kautsjon summas 130 500 krooni.

¹⁰ Aruande kohaselt kajastati valimiskuluna kautsjon summas 43 500 krooni.

1 750 909 krooni, sh eraldised riigieelarvest 875 909 krooni (eraldised märgitud perioodil 01.01.2009 kuni 07.06.2009), füüsiliste isikute annetused 875 000 krooni. Valimiskampaania üldkulu oli 4 795 410 krooni.

Sotsiaaldemokraatlik Erakond on oma aruandes kasutatud vahenditena näidanud 332 628 krooni, sh eraldised riigieelarvest 242 628 krooni (eraldised märgitud alates 01.04.2009) ja füüsiliste isikute annetused 90 000 krooni. Valimiskampaania üldkulu oli 2 013 797 krooni.

Erakond Eestimaa Rohelised on oma aruandes kasutatud vahenditena näidanud 1 798 797 krooni, mille moodustavad eraldised riigieelarvest. Valimiskampaania üldkulu oli 1 798 797 krooni.

Eestimaa Rahvaliit on oma aruandes kasutatud vahenditena näidanud 697 419, sh eraldised riigieelarvest 378 482 krooni, füüsiliste isikute annetused 317 437 krooni ja isiklikud vahendid 1500 krooni. Rahvaliidu aruande esialgne puudus oli, et laekunud vahendeid oli näidatud vähem kui tehtud kulutusi. Täiendaval selgitamisel ilmnes, et aruande esimeses osa oli kajastamata erakonna nimekirjas kandideerinud isiku vahendid. Valimiskampaania üldkulu oli 1 636 400 krooni.

Vene Erakond Eestis on oma aruandes kasutatud vahenditena näidanud 80 000 krooni, mille moodustavad füüsiliste isikute annetused. Valimiskampaania üldkulu oli 81 934 krooni, millest tasutud on 78 434 krooni.

Eestimaa Ühendatud Vasakpartei on oma aruandes kasutatud vahenditena näidanud 380 300 krooni, mille moodustavad füüsiliste isikute annetused. Valimiskampaania üldkulu oli 380 234 krooni.

Erakond Eesti Kristlikud Demokraadid on oma aruandes kasutatud vahenditena näidanud 78 003 krooni sh eraldised riigieelarvest 17 273 krooni (eraldised märgitud aprill ja mai 2009) ja füüsiliste isikute annetused 60 730 krooni. Valimiskampaania üldkulu oli 78 003 krooni.

Libertas Eesti on oma aruandes kasutatud vahenditena näidanud 449 704 krooni, mille moodustavad kõik füüsiliste isikute annetused. Valimiskampaania üldkulu oli 469 299 krooni.

Põllumeeste Kogu on oma aruandes kasutatud vahenditena näidanud 43 500 krooni, mille moodustavad füüsiliste isikute annetused. Valimiskampaania üldkuluna märkis erakond 43 500 krooni.

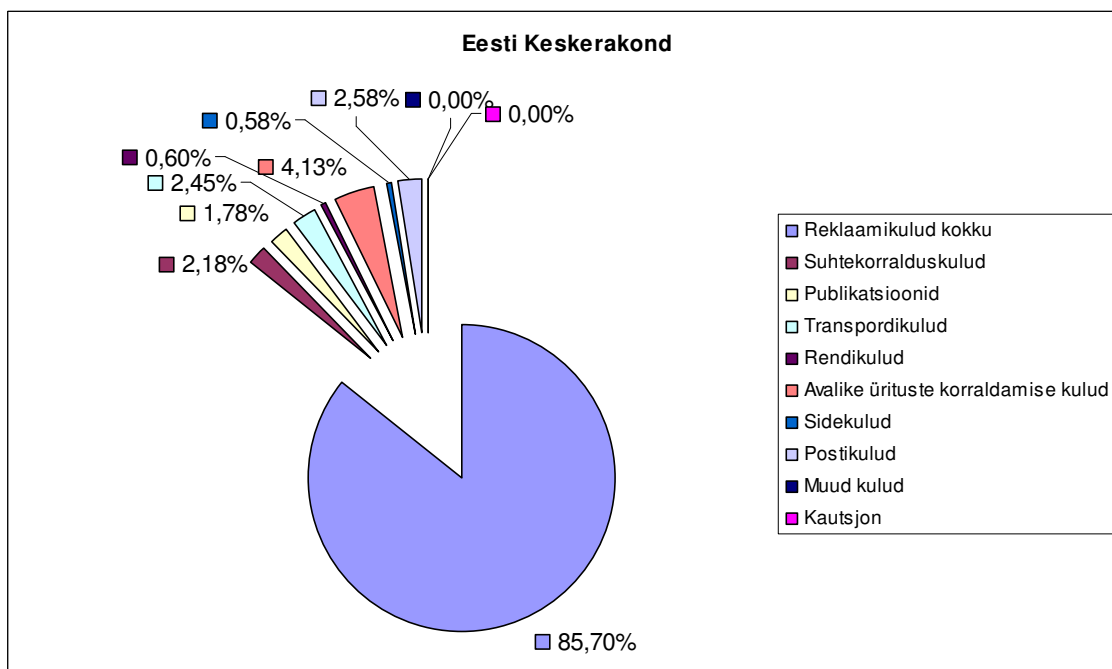
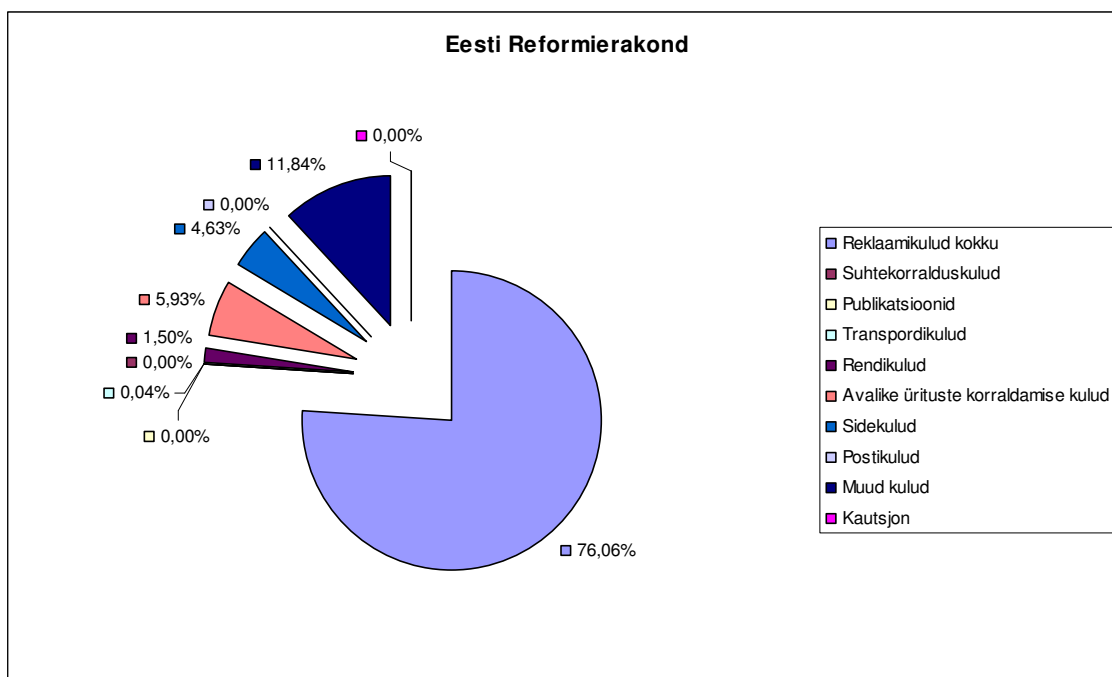
Kõik valimistega seotud **kulud** olid aruande esitamise ajaks **tasutud neljal** erakonnal: Erakonnal Eestimaa Rohelised, Erakonnal Eesti Kristlikud Demokraadid, Eestimaa Ühendatud Vasakparteil ja Põllumeeste Kogul.

Tasumata arveid oli aruannete esitamise ajal **seitsmel erakonnal: Eesti Reformierakonnal** 1 218 501 krooni, **Eesti Keskerakonnal** 6 693 354 krooni, **Isamaa ja Res Publica Liidul** 3 044 500 krooni, **Sotsiaaldemokraatlikul Erakonnal** 1 681 169 krooni, **Eestimaa Rahvaliidul** 938 981 krooni, **Vene Erakonnal Eestis** 3500 krooni, **Libertas Eestil** 129 328 krooni.

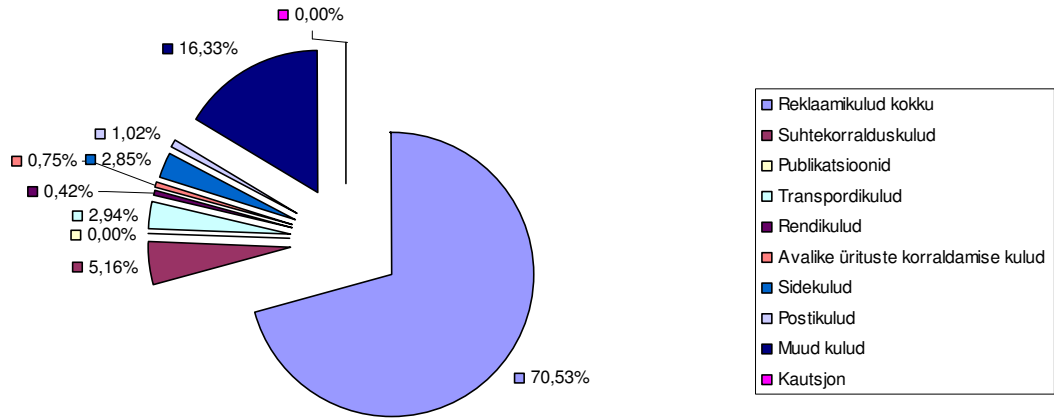
Euroopa Parlamendi valimise seaduse § 65 lg 3 kohaselt peavad erakonnad esitama täiendava aruande maksmata arvete tasumise kohta.

Eesti Reformierakond esitas 14. septembril täiendava aruande, millest nähtub, et seisuga 03. september 2009 oli erakond tasunud arveid summas 1 218 501 krooni ja seega on erakond tasunud kõik Euroopa Parlamendi valimistega seotud valimiskulud.

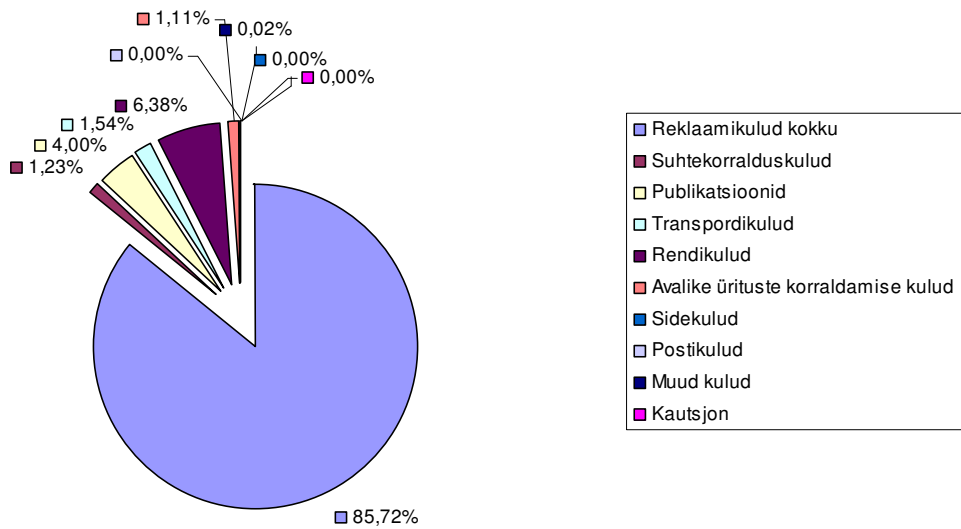
Erakondade valimiskampaania rahastamise erinevate kululiikide näitlikustamiseks on lisatud alljärgnevad sektordiagrammid.

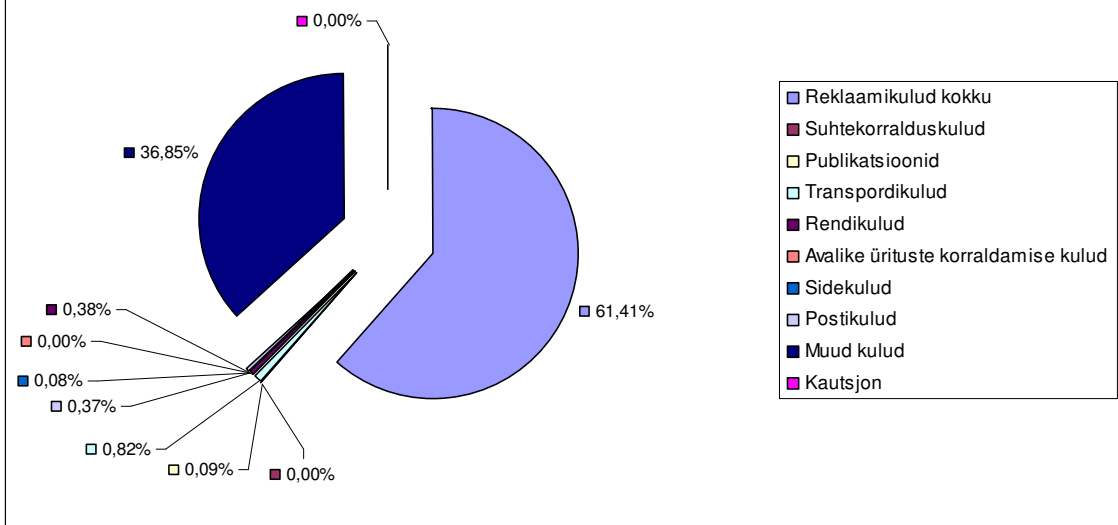
Isamaa ja Res Publica Liit

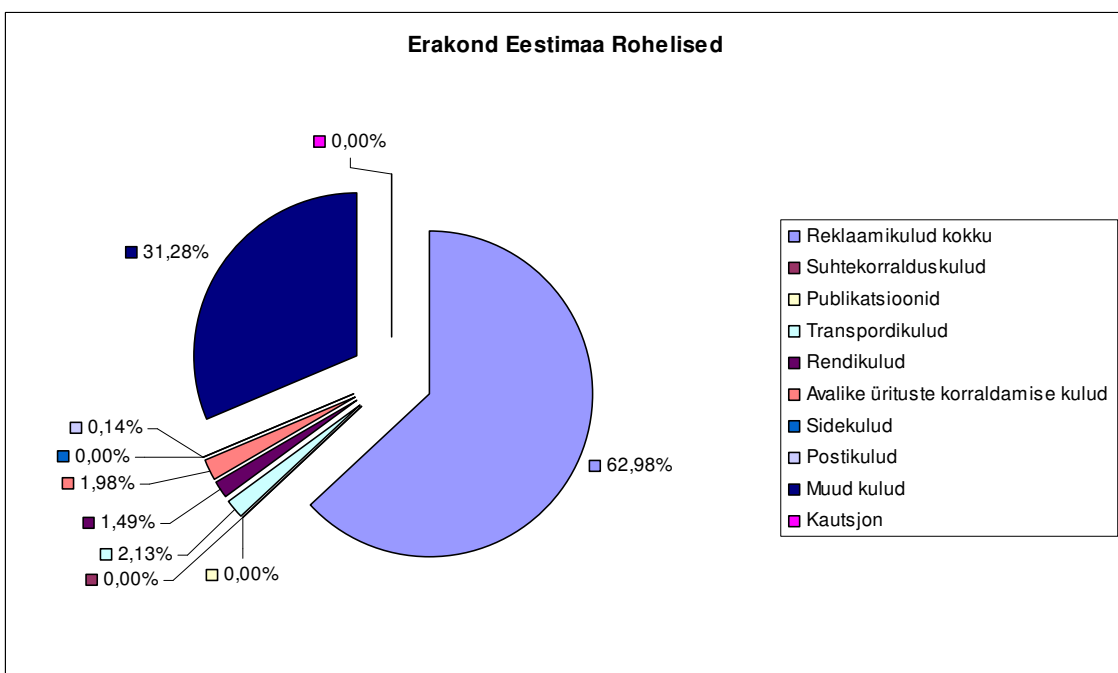
Sotsiaaldemokraatlik Erakond

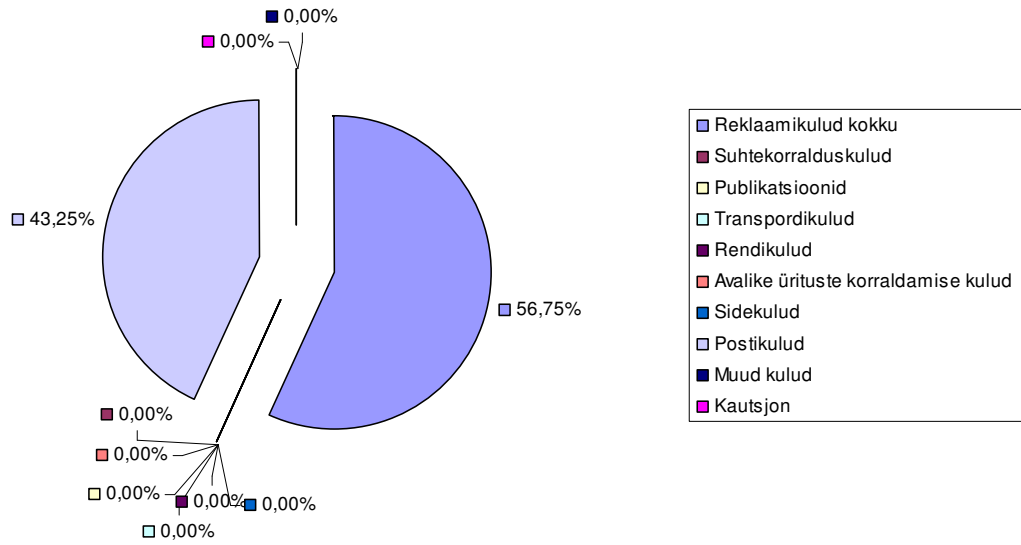
Eestimaa Rahvaliit

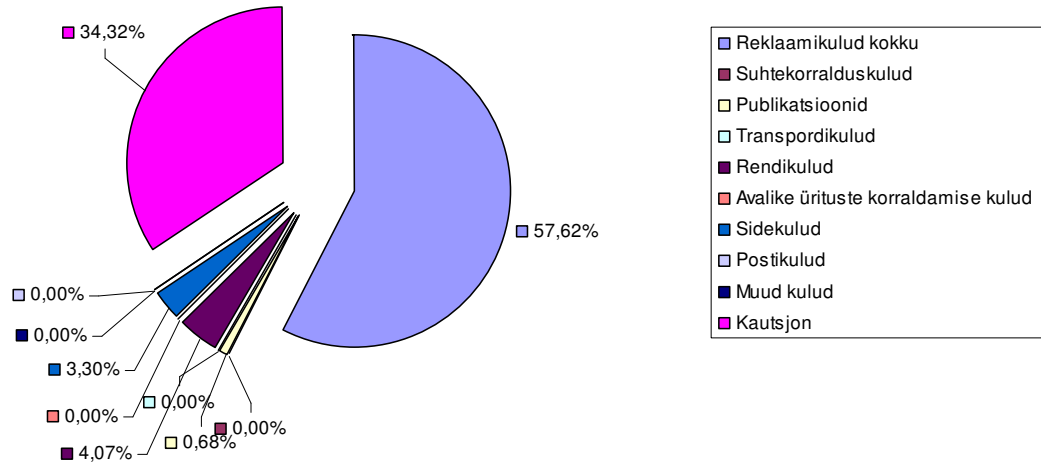
Erakond Eestimaa Rohelised

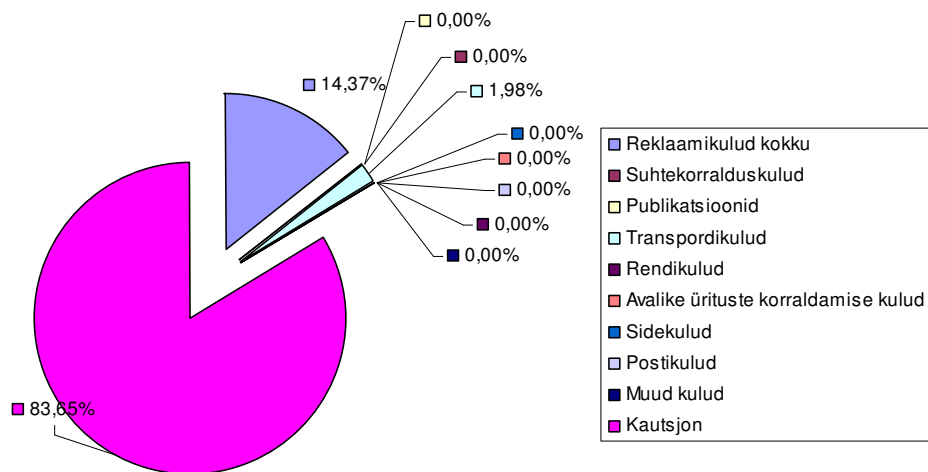
Vene Erakond Eestis

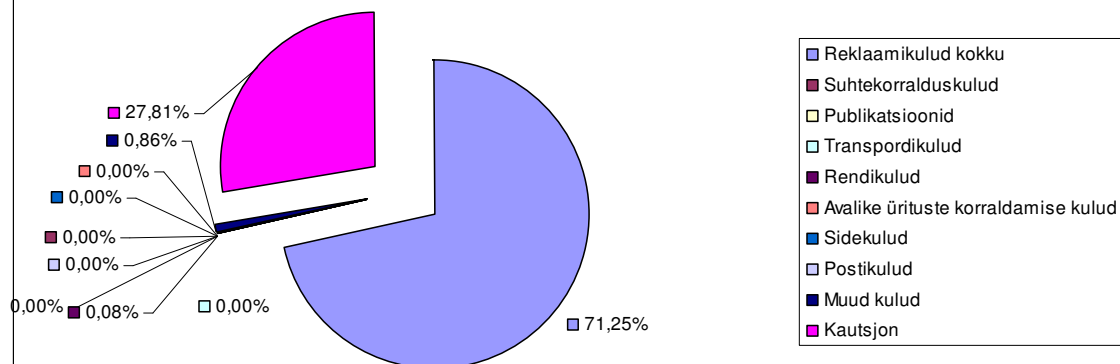
Eestimaa Ühendatud Vasakpartei

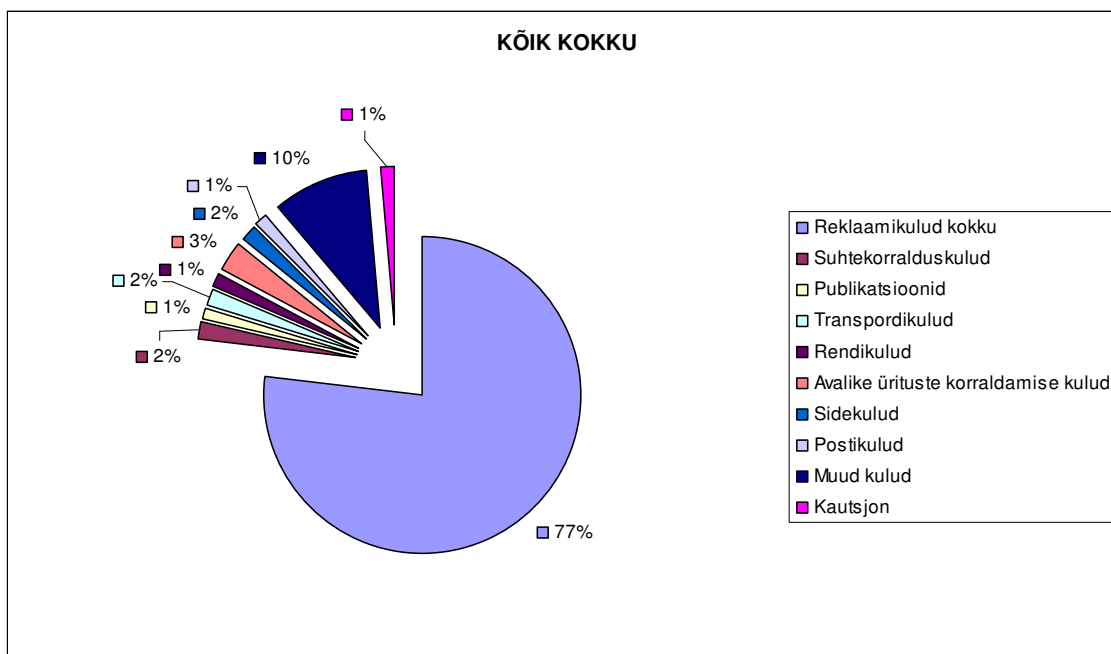

Erakond Eesti Kristlikud Demokraadid

Libertas Eesti

Üksikkandidaatide aruanded on koostatud samuti komisjoni soovitusi järgides.

Üksikkandidaat **Taira Aasa** on valimiskampanias kasutanud füüsiliste isikute annetusi ja isiklike vahendeid kokku 43 757 krooni. Valimiskampania kulud olid kokku 43 757 krooni, millest aruande esitamise ajaks oli makstud 39 137 krooni ja maksmata 4620 krooni. Täiendav aruanne nimetatud makse tasumise kohta laekus komisjonile 14. juulil.

Üksikkandidaat **Martin Helme** on valimiskampania vahenditena näidanud füüsiliste isikute annetusi kokku 25 130 krooni, kulutusi teinud kokku 26 959 krooni, millest **maksmata** oli **1828** krooni. Täiendav aruanne kõigi kulude tasumise kohta laekus 11. detsembril.

Üksikkandidaat **Dmitri Klenski** on valimiskampaniaks kasutanud eraisikute annetusi summas 38 795 kulutusi teinud kokku 47 225 krooni, millest aruande esitamise ajaks oli **maksmata** üks arve summas **8430 krooni**. Täiendava aruande kõigi valimiskulude tasumise kohta esitas Dmitri Klenski 11. detsembril 2009.

Üksikkandidaat **Juri Žuravljev** on valimiskampanias kasutanud isiklike rahalisi vahendeid 45 000 krooni ja kulutanud koos kautsjoniga (21 750 krooni) kokku 45 000 krooni. Kõik kulud on aruande esitamise ajaks tasutud.

Üksikkandidaat **Indrek Tarand** on valimiskampanias kasutatud vahenditena märkinud füüsiliste isikute annetusi kokku 75 800 krooni ning tegevustoetustena on aruandes näidatud kinoekraanide kasutamise võimaldamine eraisiku poolt (väärtusega 0 krooni) ja multifilmi produtseerimine eraisiku poolt (väärtusega 0 krooni). Valimiskampania kulusid on aruande kohaselt kokku 28 988 krooni, mis on kõik aruande esitamise ajaks tasutud.

Üksikkandidaat **Märt Õigus** on komisjonile teatanud, et Euroopa Parlamendi valimise kampania käigus ta kulutusi ei teinud.

1.3.2. Kokkuvõte 2009. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimise kampaanias osalenud erakondade ja valimisliitude valimiskampaania rahastamise aruannetest

Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse § 59 lg 1 (KOVVS) ja erakonnaseaduse § 12⁴ kohaselt kuulub komisjoni kohustuste hulka kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel osalenud erakondade ja valimisliitude poolt volikogu valimiskampaania läbiviimiseks tehtud kulutuste ning kasutatud vahendite päritolu kohta aruannete kogumine ja avalikustamine.

Komisjon kinnitas oma 14. septembri 2009. aasta istungil valimiskampaania aruande koostamiseks vastavad juhised nii valimistel osalenud erakondadele kui ka valimisliitudele, avalikustas juhised veebilehel ja edastas juhised valla/linna valimiskomisjonide vahendusel kõikidele valimisliitude volitatud esindajatele. Aruanded tuli komisjonile edastada 18. novembriks 2009.

18. oktoobril 2009 peetud kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel osales 8 erakonda ja 324 valimisliitu.

Valimistel osalenud erakonnad: Eesti Reformierakond, Eesti Keskerakond, Erakond Isamaa ja Res Publica Liit, Sotsiaaldemokraatlik Erakond, Eestimaa Rahvaliid, Erakond Eestimaa Rohelised, Erakond Eesti Kristlikud Demokraadid, Eesti Iseseisvuspartei.

Seitsme erakonna allkirjastatud aruanded laekusid komisjonile tähtaegselt, Eesti Keskerakonna aruanne laekus 23. novembril 2009, so 5- päevase hilinemisega. Eesti Reformierakond korrigeeris oma esialgset aruannet kahel korral ja esitas komisjonile korrigeeritud aruanded 26. novembril ja 11. detsembril, Sotsiaaldemokraatlik Erakond esitas korrigeeritud aruande 30. novembril ning Isamaa ja Res Publica Liit 1. detsembril.

Erakondade poolt valimiskampaanias kasutatud vahendid ja tehtud kulutused olid 18. novembri 2009 seisuga järgmised:¹¹

ERAKONNA NIMI	KOKKU KULUD	TASUMATA ARVED	TASUTUD ARVED
Eesti Reformierakond	12 793 133	5 070 205	7 722 928
Eesti Keskerakond	12 028 913	9 041 409	2 987 504
Isamaa ja Res Publica Liit	8 084 934	6 002 012	2 082 922
Sotsiaaldemokraatlik Erakond	3 122 231	2 183 999	938 233
Eestimaa Rahvaliid	588 215	164 288	423 927
Erakond Eestimaa Rohelised	1 559 781	0	1 559 781
Erakond Eesti Kristlikud Demokraadid	91 429	39 541	51 888
Eesti Iseseisvuspartei	3580	0	3579
KOKKU	38 287 217	22 531 454	15 755 763

¹¹ Eesti Reformierakonna aruanne sisaldab vahendeid ja kulusid 25. novembri 2009 seisuga.

Eesti Reformierakond on oma aruandes valimiskampaanias kasutatud vahenditena näidanud erakonna kehtestatud liikmemakse summas 17 976 krooni, füüsiliste isikute annetusi 2 714 289 krooni ja laekumisi riigieelarvest 4 790 473 krooni. Erakonna valimiskampaania vahendid kokku moodustasid 7 722 928 krooni. Valimiskampaania üldkulu oli 12 793 133 krooni, millest maksmata arveid 5 070 205 krooni.

Eesti Keskerakond on oma aruandes laekunud vahenditena näidanud 2 993 937 krooni¹², sh füüsiliste isikute annetused summas 2 020 880 krooni ja erakonna nimekirjas kandideerinud, kuid valimiskulusid eraldi teinud isikute isiklikud vahendid 973 057 krooni. Erakonna valimiskampaania üldkulu oli 12 028 913 krooni, tasutud arveid oli aruande esitamise ajaks 2 987 504 krooni ning maksmata arveid 9 041 409 krooni.

Isamaa ja Res Publica Liit on oma aruandes valimiskampaanias kasutatud vahenditena näidanud füüsiliste isikute annetusi kokku 1 098 898 krooni, riigieelarvelisi eraldisi summas 790 921 krooni ja erakonna nimekirjas kandideerinud, kuid valimiskulusid eraldi teinud isikute isiklike vahendeid 193 103 krooni. Kampaanias kasutatud vahendid kokku moodustavad 2 082 922 krooni, valimiskampaania üldkulu oli 8 084 934 krooni, millest oli tasutud 2 082 922 krooni ja maksmata 6 002 012 krooni.

Sotsiaaldemokraatlik Erakond esitas esialgse aruande 11. novembril 2009. Kuna aruandes ei olnud kajastatud erakonna nimekirjas kandideerinud isikute valimiskampaania vahendeid, samas oli erakond tasunud valimisliidu Kodune Viljandi valimiskampaania kulusid, korrigeeris Sotsiaaldemokraatlik Erakond oma esialgset aruannet ja esitas uue aruande komisjonile 30.11.2009. Seega on erakond oma aruandes kasutatud vahenditena näidanud 938 233 krooni, sh füüsiliste isikute annetused 47 766 krooni, eraldised riigieelarvest 782 921 krooni ja erakonna nimekirjas kandideerinud isikute vahendid 107 545 krooni. Valimiskampaania üldkulu 18. oktoobri seisuga oli 3 122 231 krooni, millest maksmata oli 2 183 999 krooni.

Eestimaa Rahvaliit on oma aruandes kampaanias kasutatud vahenditena näidanud liikmemakse 4500 krooni, füüsiliste isikute annetusi 341 204 krooni, eraldisi riigieelarvest 20 901 krooni, erakonna nimekirjas kandideerinud isikute vahendeid 57 322 krooni. Seega kasutati kampaanias kokku 423 927 krooni. Erakonna valimiskampaania üldkulu oli 588 215 krooni ja maksmata arveid aruande esitamise ajal 164 288 krooni.

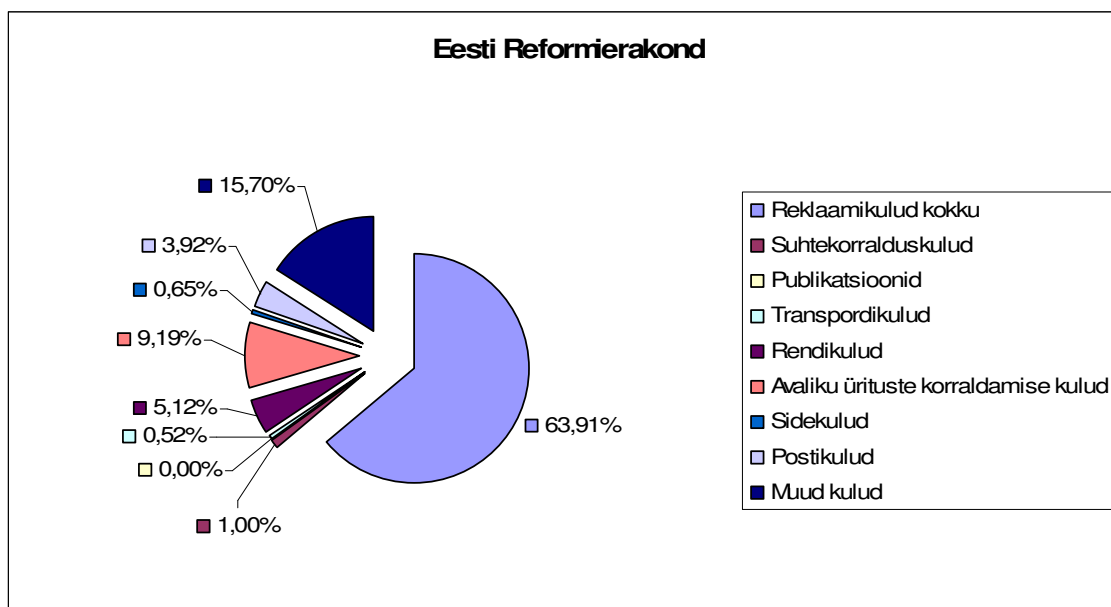
Erakond Eestimaa Rohelised on oma aruandes valimiskampaanias kasutatud vahenditena kajastanud eraldisi riigieelarvest 1 453 781 krooni ja füüsiliste isikute annetusi summas 106 000 krooni, seega kokku 1 559 781 krooni. Erakonna valimiskampaania üldkulu oli 1 559 781 krooni ja kõik arved erakonna poolt tasutud.

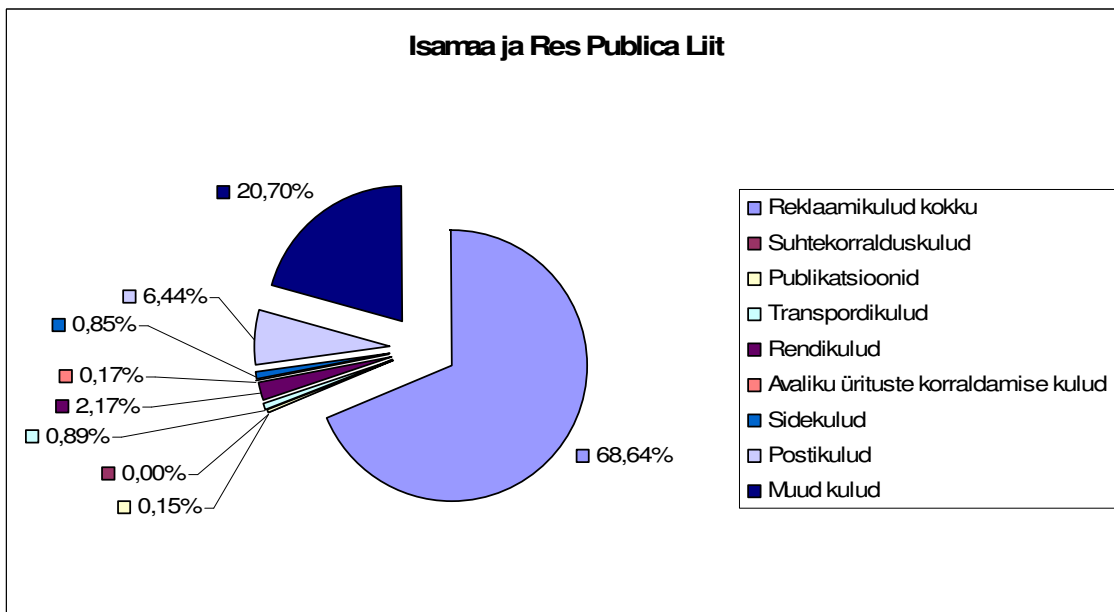
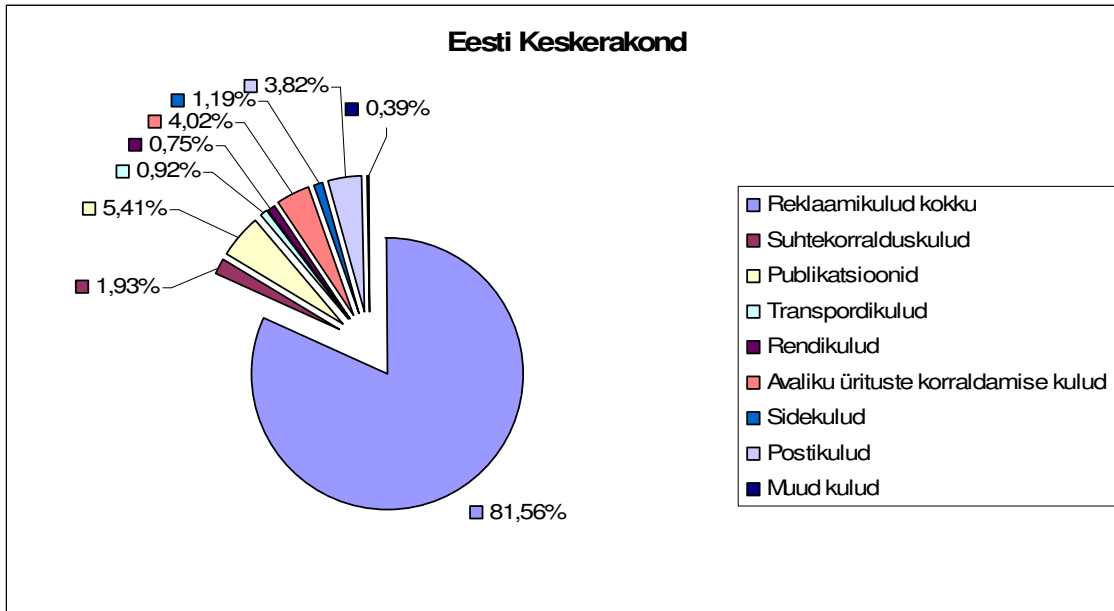
Erakond Eesti Kristlikud Demokraadid on oma aruandes valimiskampaanias kasutatud vahenditena näidanud füüsiliste isikute annetusi summas 4546 krooni, liikmemakse summas 3665 krooni, eraldisi riigieelarvest summas 43 773 krooni. Kampaanias kasutati kokku 51 984 krooni. Erakonna valimiskampaania üldkulu oli 91 429 krooni, millest maksmata 39 541 krooni.

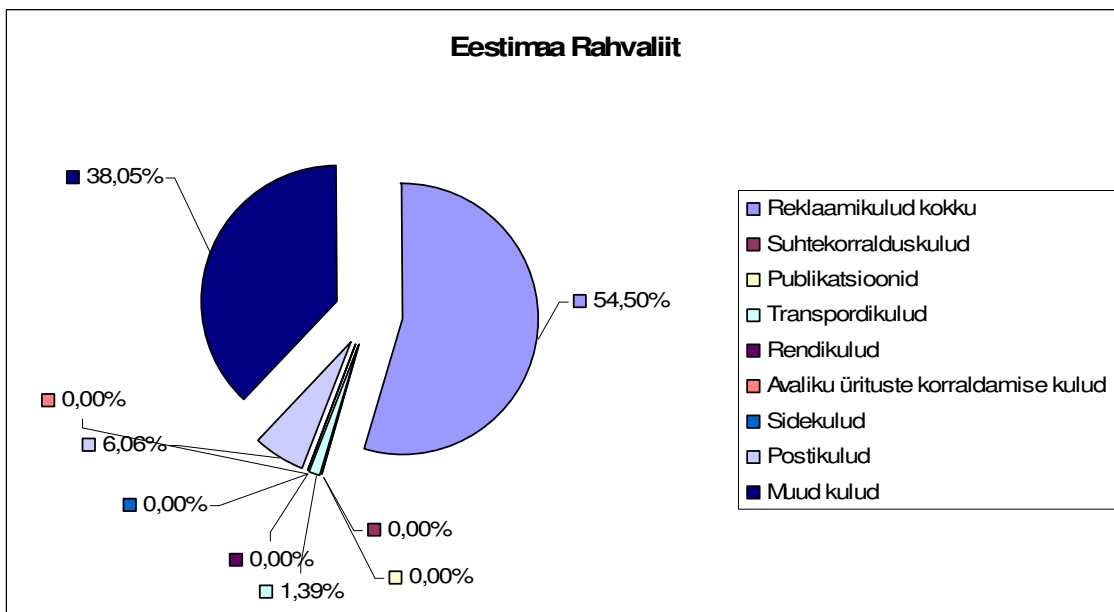
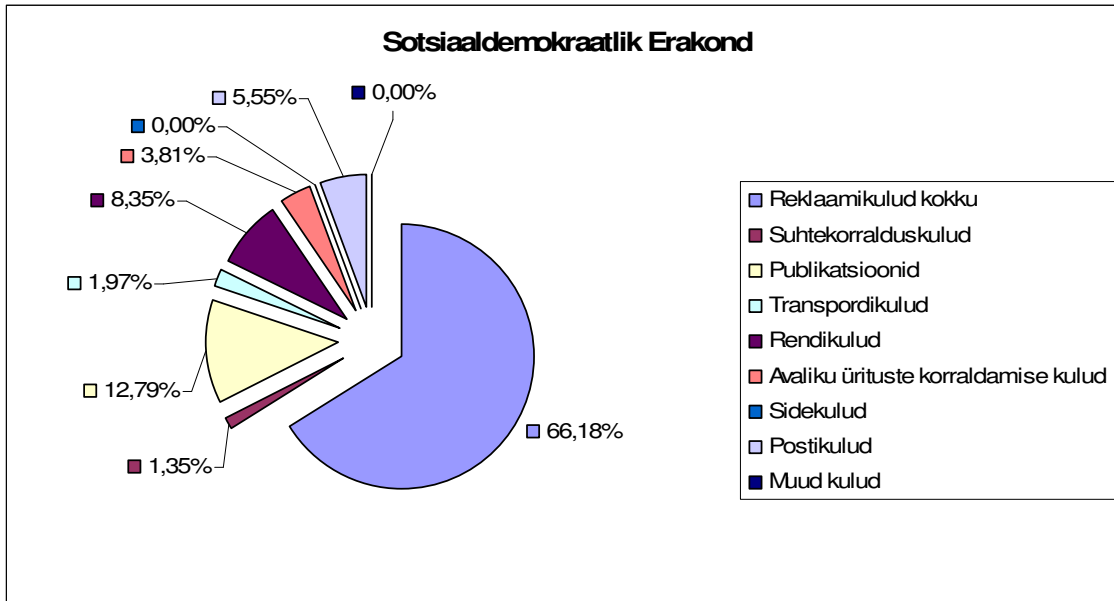
¹² Aruande esitamise ajaks oli laekunud vahenditest tasutud arveid summas 2 987 504 krooni.

Eesti Iseseisvuspartei on valimiskampaania vahenditena kasutanud füüsiliste isikute annetusi summas 3850 krooni ja teinud kulutusi summas 3580 krooni. Seega on erakond kõik arved tasunud.

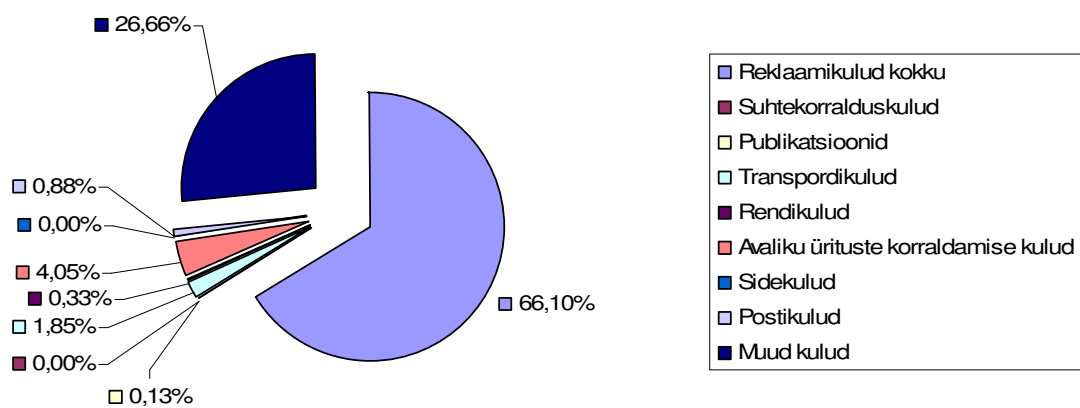
Erinevaid kululiike võrreldes nähtub, et valimistel osalenud erakondade valimiskampaaniate vahenditest moodustas kõige suurema kuluartikli kulu reklaamile: Eesti Reformierakonnal 63,91%, Eesti Keskerakonnal 81,56%, Isamaa ja Res Publica Liidul 68,64%, Sotsiaaldemokraatlikul Erakonnal 66,18%, Eestimaa Rahvaliidul 54,50%, Erakonnal Eestimaa Rohelised 66,10%, Erakonnal Eesti Kristlikud Demokraadid 99,75% ja Eesti Iseseisvusparteil 100%. Erakondade valimiskampaania rahastamise erinevate kululiikide protsentuaalseks näitlikustamiseks on lisatud alljärgnevad sektordiagrammid.

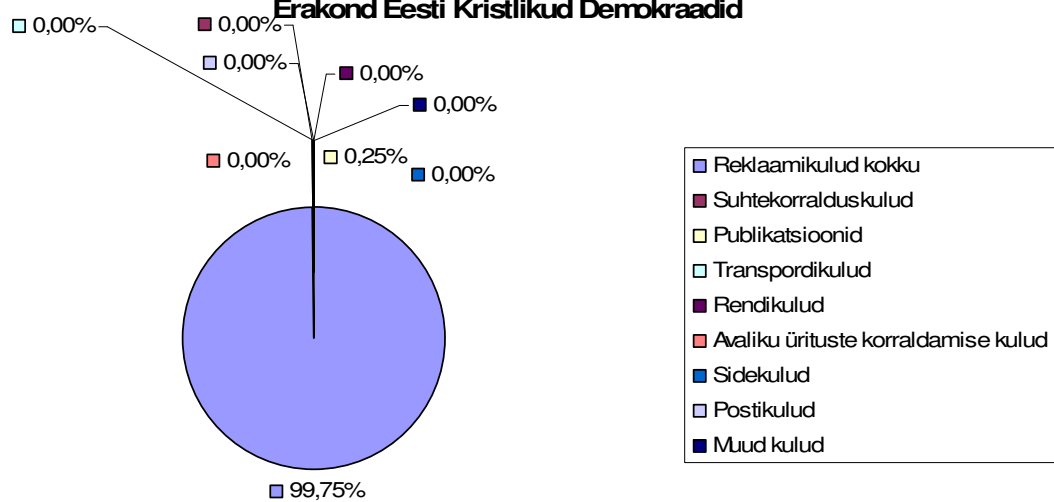

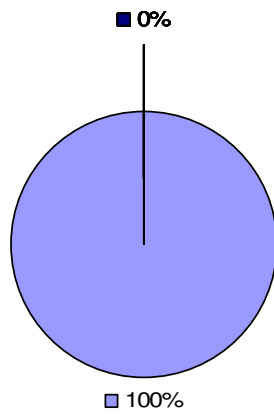
Erakond Eestimaa Rohelised

Erakond Eesti Kristlikud Demokraadid

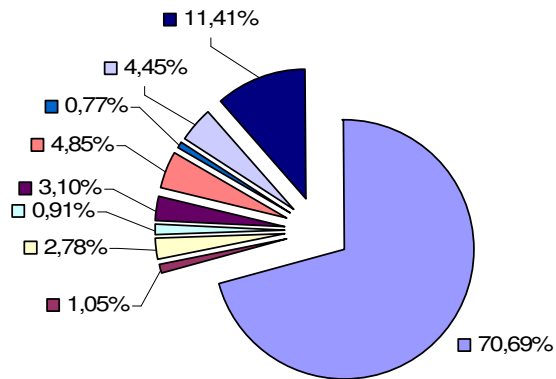

Eesti Iseseivuspartei

- Reklamikulud kokku
- Suhtekorralduskulud
- Publikatsioonid
- Transpordikulud
- Rendikulud
- Avaliku ürituste korraldamise kulud
- Sidekulud
- Postikulud
- Muud kulud

ERAKONNAD KOKKU

- Reklamikulud kokku
- Suhtekorralduskulud
- Publikatsioonid
- Transpordikulud
- Rendikulud
- Avaliku ürituste korraldamise kulud
- Sidekulud
- Postikulud
- Muud kulud

2009. aasta detsembrikuu seisuga oli erikomisjonile esitatud valimiskampaania rahastamise aruannete kohaselt nii Euroopa Parlamendi kui kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel osalenud erakondade poolt kulutatud vahendite ja võlgnevuste seis kokku järgmine.

ERAKONNA NIMI	Valimiskulud kokku (EP ja KOV 2009)	Tasumata arved kokku (EP ja KOV 2009)
Eesti Reformierakond	17 912 298	5 070 205
Eesti Keskerakond	21 738 287	15 734 763
Erakond Isamaa ja Res Publica Liit	12 880 344	9 046 513
Sotsiaaldemokraatlik Erakond	5 136 028	3 865 168
Eestimaa Rahvaliid	2 224 615	1 103 269
Erakond Eestimaa Rohelised	3 358 579	0
Vene Erakond Eestis	81 934	3500
Eestimaa Ühendatud Vasakpartei	380 234	0
Erakond Eesti Kristlikud Demokraadid	169 432	39 541
Libertas Eesti	469 299	129 328
Põllumeeste Kogu	43 500	0
Eesti Iseseisvuspartei	3580	0
KOKKU	64 413 130	35 022 286

Seega on Euroopa Parlamendi ja kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel kõige kallima kampaania teinud suurematest erakondadest Eesti Keskerakond ja sellel erakonnal on ka kõige rohkem tasumata makseid – kokku 15 734 763 krooni. Järgmisel kohal maksmata arvete suuruses on Erakond Isamaa ja Res Publica Liit summaga 9 046 513 krooni ning järgnevad Eesti Reformierakond summaga 5 070 205 krooni, Sotsiaaldemokraatlik Erakond summaga 3 865 168 krooni ja Eestimaa Rahvaliid summaga 1 103 269 krooni.

Kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel osalenud 324 valimisliidult laekus tähtjaks, **18. novembriks 2009** valimiskampaania rahastamise **aruanne** vaid **194 valimisliidult**, seega tähtjaks jättis aruande esitamata 130 valimisliitu. Vaatamata asjaolule, et komisjon pöördus 24. novembril ja 1. detsembril maakonna valimiskomisjonide vahendusel aruande esitamata jätnud valimisliitude volitatud esindajate poole, samuti avaldas 7. detsembril ajakirjanduses aruande esitamata jätnud valimisliitude ja nende volitatud esindajate nimed, ei ole 14. detsembri seisuga (komisjoni viimane istung 2009. sügisistungjärgul) laekunud aruandeid 29 valimisliidult.

Ülevaadet valimisliitude valimiskampaania kuludest maakondade kaupa erikomisjon ei koosta, kuna aruannete esitamisel pole valimisliidud jälginud komisjoni soovitusi esitada aruanne exceli failina. Kõik esitatud aruanded avalikustas komisjon Riigikogu veebilehel http://www.riigikogu.ee/index.php?id=54875&parent_id=33456 ja avalikkusel on võimalik nendega tutvuda.

Valimisliitude esitatud aruannetest ilmnesid järgmised probleemid. Kuigi kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse § 60 lõikest 2¹ tulenevalt pole juriidiliste isikute annetused valimisliitudele lubatud alates 18.09.2005. aastast, selgus mitme valimisliidu puhul, et valimisliidud olid saanud annetusi juriidilistelt isikutelt. Nii kajastus Viljandi linna valimisliidu Kodune Viljandi aruandes Sotsiaaldemokraatliku Erakonna toetus valimisliidule summas 84 226 krooni, samuti oli erakond toetanud Valga maakonna Tõrva linna valimisliitu Tõrvakad summas 7000 krooni.

Komisjoni juhtis tähelepanu nimetatud puudusele ning nii valimisliit kui erakond korrigeerisid oma valimiskampaania rahastamise aruandeid.

Ida-Viru maakonna Narva linna valimisliidu Peetri Plats aruandes olid kajastamata valimisliidu nimekirjas kandideerinud Isamaa ja Res Publica Liidu liikme kampaania kulud summas 46 964 krooni ning need olid esialgselt kajastatud erakonna kampaaniakulude aruandes. Komisjonipoolse tähelepanu juhtimise tulemusena esitasid nii valimisliit kui erakond korrigeeritud aruande.

Tartu maakonna Kambja valla valimisliitu Vastne Kambja oli toetanud 2100 krooni ulatuses Eesti Reformierakond. Pärast komisjonipoolset tähelepanu juhtimist esitasid nii valimisliit kui Reformierakond valimiskampaania korrigeeritud aruande.

Lääne- Viru maakonna Tapa valla valimisliitu Valgejõgi oli toetanud äriühing summas 500 krooni, Põlva maakonna Valimisliitu Põlva Külade Areng oli aruande kohaselt toetanud äriühing Apteek Aster OÜ summas 5910 krooni, Võru maakonna Urvaste valla valimisliitu Avatud Urvaste oli toetanud äriühing summas 1000 krooni, Hiiu maakonna Pühalepa valla valimisliitu Koduvald oli toetanud AS Kiil ja KO summas 3360 krooni.

Komisjon on pöördunud nende valimisliitude poole ja palunud keelatud annetused tagastada ning esitada komisjonile uus, korrigeeritud aruanne.

Kuna valimisliitudel puudub juriidilise isiku staatus ja kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadus ei reguleeri valimisliitude vastutust aruande mittetähtaegsel esitamisel või üldse esitamata jätmisel, tegeleb komisjon käesoleva ajani probleemiga, kuidas saada seaduse nõuet eiranud valimisliitude volitatud esindajatelt kätte valimisliidu valimiskampaania rahastamise allkirjastatud aruanded. Valimisliitude vastutust puudutavate seadusesätete puudumise tõttu on erikomisjonil võimalik mõjutada neid valimisliite ajakirjanduse vahendusel avalikkust teavitades ja loota, et ühiskondliku surve tõttu valimisliidu volitatud esindajad täidavad seadusest tuleneva kohustuse. Samuti pole komisjonil võimalik mõjutada valimisliitu, kui ta keeldub näiteks keelatud annetuse tagastamisest juriidilisele isikule ning pole võimalik jälgida valimisliidu poolt tehtud kulutuste hilisemat tasumist. Valimisliidul puudub reaalne vastutus arvete tasumata jätmisel.

Komisjon nendib, et 2009. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel ilmnes tendents, et valimistel osalemiseks moodustasid erakonnaliikmed sageli valimisliite, millega eelpool kirjeldatud põhjustel võib aga kaasneda oht valimiste rahastamise läbipaistvuse vähenemiseks.

Tõusetunud probleemidele tuleb tähelepanu pöörata kavandatava erakonnaseaduse ja teiste valimisseaduste muutmise seaduse eelnõu menetlemisel.

1.4. Komisjoni istungid

Ajavahemikul jaanuarist detsembrini 2009 on toimunud 29 komisjoni istungit.

Komisjon on:

- kohtunud siseminister Jüri Pihliga, et saada hinnang KAPO tegevusele korruptsioonikuritegude kohtueelsel menetlemisel ning Politseiameti ja tema hallatavate asutuste tegevusele korruptsioonikuritegude kohtueelsel menetlemisel kohaliku omavalitsuse üksustes, mis jääb välja KAPO uurimisvaldkonnast;
- läbi vaadanud Riigikontrolli peakontrolörilt Airi Miklilt 19. jaanuaril 2009 laekunud kirja Riigikontrolli 2009. aastal kavandatud auditist „Kontrollikeskkonna kujundamine korruptsioonivastase seaduse alusel valdades ja linnades“;
- tutvunud Marshalli Keskuse poolt 13. ja 14. jaanuaril 2009 korraldatud korruptsiooni vastu võitlemise konverentsil käsitletud teemadega;
- 9.02.2009 ja 16.02.2009 kohtunud Justiitsministeeriumi esindajate, kriminaalpoliitika asekancleri Martin Hirvoja ning karistusõiguse ja menetluse talituse nõuniku Tanel Kalmetiga, et saada ülevaade kooskõlastusringile saadetud uuest korruptsioonivastase seaduse ja leebusprogrammiga seotud eelnõust;
- kohtunud Mittetulundusühingu Korruptsioonivaba Eesti juhatuse liikme Tarmu Tammerkiga, et saada informatsiooni ühingu poolt 2008. ja 2009. aastal algatatud korruptsioonivastase tegevusega seotud projektidest;
- läbi vaadanud ametiisiku majandusliku huvide deklaratsioonide esitamise juhendi ja üleriigiliste arvandmete saamiseks deklaratsioonihoidjatele esitatava küsimustiku;
- läbi vaadanud ja kinnitanud juhise erakondadele ja üksikkandidaatidele Euroopa Parlamendi valimise kampaania rahastamise aruande koostamiseks ja esitamiseks;
- läbi vaadanud ja avalikustanud 2009. aasta Euroopa Parlamendi valimistel osalenud erakondade (11) ja üksikkandidaatide (6) valimiskampaania rahastamise aruanded;
- arutanud Vabariigi Valitsuse „Korruptsioonivastase strateegia aastateks 2008-2012“ 2008. aasta täitmise aruannet;
- läbi vaadanud komisjonile esitatud majanduslike huvide deklaratsioonid ja avalikustamisele kuuluvad deklaratsioonid Riigi Teata Lisas avalikustanud;
- läbi vaadanud Erakonna Eesti Kristlikud Demokraadid suhtes karistusseadustiku § 402¹ lõike 2 alusel tehtud Harju Maakohtu 3. veebruari 2009 ja Tallinna Ringkonnakohtu 25. märtsi 2009 kohtuotsused;
- kujundanud Riigikogu põhiseaduskomisjoni palvel oma seisukoha korruptsioonivastase seaduse eelnõu 539 kohta;
- läbi vaadanud ja kinnitanud juhise erakondadele ning valimisliitudele kohaliku omavalitsuse volikogu valimis kampaania rahastamise aruande koostamiseks ja esitamiseks;
- läbi vaadanud ja avalikustanud 2009. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel osalenud erakondade (8) ja valimisliitude (324) valimiskampaania rahastamise aruanded;
- teinud Riigikogu riigieelarve kontrolli komisjonile ettepanekuid Riigikontrolli 2010. aasta tööplaani koostamise kohta;
- läbi vaadanud Erakonna Isamaa ja Res Publica Liit poolt esitatud täiendava aruande 2007. aasta Riigikogu valimiskampaania kulude tasumise kohta;
- läbi vaadanud Sotsiaaldemokraatliku Erakonna poolt komisjoni järelepärimise peale saadetud vastuskirja 2007. aasta Riigikogu valimise kampaania täiendava aruande kohta;

- pöördunud Reformierakonna poole järelepärimisega seoses Riigikogu valimise kampaania rahastamise aruandega ja läbi vaadanud Reformierakonnalt laekunud vastuse;
- kohtunud Riigikogu liikme Robert Antropoviga, et saada selgitusi meediaväljaannetes käsitletud väidete osas tema Riigikogu valimiskampaania maksumuse kohta;
- läbi vaadanud komisjonile laekunud märgukirjad (Anti Kalveti avaldus Kütini detailplaneeringu menetlemise teemal; Vello Maasiku avaldus seoses ühe korteriühistu juhatuse esimehe korruptsioonis kahtlustamisega; Lidia Lanbergi avaldus Riigikogu liikme ja kohtuniku toimingute kohta; Aljona Zubkova, Tatjana Thodeni ja Kaupo Kallase ühisavaldus seoses toimuvaga Paldiski linnas; Priit Kärсна avaldus Reformierakonna poolt esitatud kohaliku omavalitsuse volikogu 2009. aasta valimise kampaania maksumuse kohta Raplamaal);
- läbi vaadanud komisjonile laekunud vastuskirjad: Sotsiaaldemokraatlikult Erakonnalt, Eesti Reformierakonnalt, Viru Ringkonnaprokuratuurilt;
- komisjoni liikmed on osalenud konverentsidel: Marshalli Keskuse korraldatud korruptsiooni vastu võitlemise konverentsil Budapestis (jaanuar 2009), GRECO 10. aastapäevale pühendatud korruptsiooniteemalisel konverentsil Strasbourg`is (5. oktoobril 2009); II Baltimaade-Põhjamaade konverentsil Tallinnas „Ärietikaga korruptsiooni vastu; MTÜ Korruptsioonivaba Eesti korraldatud ümarlaudadel „Väärkäitumisest teavitajate kaitse Eestis – hetkeolukord ning tulevikuväljavaated“, „Riigihanked ja korruptsioon kohalikes omavalitsustes“;
- kinnitanud erikomisjoni 2009. aasta tööaruande ja ülevaate korruptsioonivastase seaduse kohaldamisest 2009. aastal.

2 . Avaliku sektori ametiisikute majanduslike huvide deklaratsioonide (MHD) esitamise andmed

2.1. Ministeeriumid ja nende valitsemisala riigiasutused

Ministritele saadeti 2009. aastal vastamiseks järgmine küsimustik.

1. Ametiisikute kategooriad ja arv iga kategooria lõikes, kes esitasid MHD, ja laekunud deklaratsioonide üldarv kokku:

1.1 Teie ministeeriumis;

1.2 ministeeriumi valitsemisala ametites ja inspeksioonides ja teistes riigiasutustes;

1.3 ministeeriumi hallatavates riigiasutustes;

1.4 valitsemisalasse kuuluvate äriühingute juhatuste ja nõukogude liikmed;

1.5 valitsemisalasse kuuluvate eraõiguslike sihtasutuste tegevjuhid, juhatuste ja nõukogude liikmed.

2. Kas oli ametiisikuid, kes ei esitanud MHD-d tähtajaks? Märkida arv.

3. Kas oli deklaratsiooni mitteesitajaid? Märkida arv.

4. Kas oli deklarante, kes täitsid deklaratsiooni vormi vaid osaliselt? Märkida arv.

5. Juhul kui oli seaduserikkujaid, tuleb lisada, kuidas sellele on deklaratsioonihoidja poolt reageeritud.

6. Kas on esinenud korruptsioonikahtlusi? Näidata ametikoha nimetus ja isikute arv.

7. Kas on esinenud MHD-de kontrollimisi KVS § 16 alusel? Näidata ametikoha nimetus ja isikute arv.

8. Kas on esinenud avastatud korruptsioonijuhtumeid? Näidata ametikoha nimetus ja isikute arv.

9. Kas kedagi ametiisikutest on esitatud vastutusele võtmiseks? Näidata ametikoha nimetus ja isikute arv.

Ministeeriumides ja nende valitsemisalas esitas majanduslike huvide deklaratsiooni (edaspidi MHD) 19 634 ametiisikut (2008. aastal laekus deklaratsioonihoidjatele kokku 19 145 deklaratsiooni, seega esitati 2009. aastal 489 deklaratsiooni rohkem kui eelmisel aastal).

	Ministeerium	Ministeeriumis	Valitsemisalas	Kokku
1	Haridus- ja Teadusministeerium	72	151	223
2	Justiitsministeerium	59	2858	2917
3	Kaitseministeerium	147	3747	3894
4	Keskkonnaministeerium	113	679	792
5	Kultuuriministeerium	68	213	281
6	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	292	360	652
7	Põllumajandusministeerium	40	573	613
8	Rahandusministeerium	137	1627	1764
9	Siseministeerium	596	7663	8259
10	Sotsiaalministeerium	17	23	40
11	Välisministeerium	199	0	199
	Kõik kokku	1740	17 984	19 634

Järgmised andmed kajastavad 2009. aastal ministeeriumides ja nende valitsemisalas tuvastatud deklaratsioonide esitamist ja täitmist puudutavate korruptsioonivastase seaduse sätete rikkumisi.

Hilinemisega esitas deklaratsiooni 471 ametiisikut (2008. aastal 491).

Kaitseministeeriumi valitsemisalas ei esitanud deklaratsiooni tähtajaks kokku 93 ametiisikut. Õigeaks ajaks ei laekunud Haridus- ja Teadusministeeriumis 55, Justiitsministeeriumis 29, Keskkonnaministeeriumis 13, Kultuuriministeeriumis 29, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis 7, Põllumajandusministeeriumis 5, Rahandusministeeriumis 98, Siseministeeriumis 125, Sotsiaalministeeriumis 16 deklaratsiooni ja Välisministeeriumis 1 deklaratsioon.

Siseministeeriumi deklaratsioonihoidja aruande kohaselt hilineti haiguse, pikaajalises välislähetuses või lapsehoolduspuhkusel viibimise tõttu. Samuti oli põhjuseks teenistusülesannete täitmise tõttu teenistuskohast eemalviibimine, teenistussuhte peatumine ning teenistusest vabastatud ametnike puhul elukoha vahetus, mistõttu ei saadud teatise ja deklaratsiooni blankette õigeaegselt kätte.

Kaitseministeeriumi deklaratsiooni hoidja aruande kohaselt on deklaratsiooni tähtajast hiljem esitamise mõjuvateks põhjusteks pikaajalised lähetused (sh rahvusvahelised sõjalised operatsioonid), haigused ja puhkused.

Osaliste andmetega esitas deklaratsiooni 374 ametiisikut (2008. aastal 728 ametiisikut).

Haridus- ja Teadusministeeriumi deklaratsioonihoidja märkis, et mõni ametiisik oli jätnud täitmata punkti 14 „Dividenditulu“. Samuti puudusid registreeritud aktsiad, osad ja muud väärtpaberid, millelt reaalselt oleks võinud nimetatud tulu tekkida. Esines ka juhtumeid, kus deklaratsiooni kõik punktid olid täidetud, kuid näiteks deklareerides eluaseme soetamiseks või remondiks võetud laenu jäägi deklaratsioonipunktis 10 „Võlad pankadele“, ei olnud märgitud võimalikku hüpoteki punktis 11 „Muud varalised kohustused“.

Kultuuriministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Põllumajandusministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi ja Välisministeeriumi poolt esitatud

aruande kohaselt olid neile laekunud ametiisikute majanduslike huvide deklaratsioonid täidetud nõuetekohaselt.

Deklaratsiooni esitamisest keeldujaid (sh deklaratsiooni mitteesitajaid) oli 2009. aastal kokku 912 isikut (2008. aastal oli deklaratsiooni mitteesitajaid 644).

Haridus- ja Teadusministeeriumi andmete järgi on deklaratsiooni esitamisest keeldunud 3 ametiisikut (samad isikud ka 2006., 2007. ja 2008. aastal).

Justiitsministeeriumi esitatud aruandes on märgitud, et Justiitsministeeriumi valitsemisalas jättis deklaratsiooni esitamata 361 ametiisikut.

Kaitseministeeriumi andmetel oli 15.06.2009 seisuga deklaratsiooni mitteesitajaid 201 ametiisikut (kaitseväes 193 ja Kaitseliidus 8).

Kultuuriministeeriumi aruandes oli deklaratsiooni esitamisest keeldunute arvuks märgitud 1 ja mitteesitajate arvuks 88.

Siseministeeriumi andmetel keeldus deklaratsiooni esitamisest 2 Politseiameti ametnikku, kelle kohta on tehtud ettekanne politseiasutuse juhile seisukoha võtmiseks. Deklaratsiooni jättis muudel, osalt ka mõjuvatel põhjustel või objektiivsetel asjaoludel esitamata Piirivalveametis 59, Päästeametis 5 ja Sisekaitseakadeemias 1 ametiisikut.

Sotsiaalministeeriumi andmetel jätsid deklaratsiooni esitamata 27 ametiisikut ja Keskkonnaministeeriumis 4.

Välisministeeriumi esitatud aruande kohaselt on kõik ametiisikud deklaratsiooni esitanud.

Deklaratsioonihoidjad märkisid ka, kuidas reageeriti seaduse rikkumisele.

Haridus- ja Teadusministeeriumi esitatud aruande kohaselt saadeti deklaratsiooni esitamata jättnud isikutele mitmekordsed meeldetuletused. Nendega võeti ühendust ka telefoni teel.

Justiitsministeeriumi deklaratsioonihoidja sõnul küsiti deklaratsiooni tähtajaks või üldse esitamata jättnud ametiisikutelt selgitusi ning teatud juhtudel on kavas esitada politseile taotlus väärteomenetluse algatamiseks.

Kaitseministeeriumi deklaratsioonihoidja märkis, et isikutelt, kes on mõjuva põhjusega deklaratsiooni esitamata jättnud, võetakse selgitused tulenevalt korruptsioonivastase seaduse § 12 lõigetest 4 ja 6.

Haridus- ja Teadusministeeriumis on deklaratsioone osaliselt kontrollitud 80 isiku puhul. Kontrollimisel võrreldi punktis 6 märgitud kinnisvara andmeid kinnistusraamatu andmetega; eluasemelaenude deklareerimise puhul kontrolliti, kas punktis 11 on välja toodud kehtivad hüpoteegid; punkti 8 „Aktsiad, osad ja muud väärtpaberid” puhul kontrolliti äriregistri andmetel isikute osalust äriühingutes.

3 ametiisikut, kes keeldusid deklaratsiooni esitamisest, esitati vastutusele võtmiseks.

Justiitsministeeriumi aruande kohaselt kontrollisid deklaratsioonihoidjad deklaratsiooni täitmise korrektsust kõigil esitatud juhtudel. Täiendavalt kontrolliti Murru vanglas deklaratsioonipunkte 5 ja 13 kokku 18 korral.

Justiitsministeeriumi valitsemisalas oli 2009. aastal üks korruptsioonikahtlus Murru vangla sotsiaalosakonna peaspetsialisti suhtes. Aruande esitamise ajal, 29. juunil 2009. aastal, juurdlus antud asjas veel kestis.

Kaitseministeeriumis ei ole majanduslike huvide deklaratsioonide andmeid kontrollitud, kuid deklaratsioonidega on tutvunud riigisaladusele juurdepääsu lubade menetlemise käigus kokku 26 korral.

Siseministeeriumi andmete kohaselt esines korruptsioonikahtlusi Politseiametis ühe komissari ametikohal ja ühe politseivaneminspektori ametikohal töötava ametiisiku suhtes. Mõlemat korruptsioonikahtlust kontrolliti ning need kinnitust ei leidnud. Piirivalveametis on

korruptsioonikahtlus tekkinud 2 ametiisiku suhtes. Logistikaosakonna kõrgema ametniku puhul kontrolliti võimalikku töökohapiirangu rikkumist ja Kärkla kordoni vanemallohvitseri puhul kontrolliti vihjet, kas tal on seos äriühinguga ja kas ta on deklareerinud oma tegeliku varalise seisuga.

26. juuni 2009. aasta seisuga ei olnud ametiisikuid vastutusele võtmiseks esitatud.

Ministeeriumide deklaratsioonihoidjate esitatud andmete alusel pole 2009. aastal korruptsioonikahtlusi olnud Keskkonnaministeeriumis, Kultuuriministeeriumis, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis, Põllumajandusministeeriumis, Rahandusministeeriumis, Sotsiaalministeeriumis ja Välisministeeriumis ning nende valitsemisalas. Samuti pole tehtud majanduslike huvide deklaratsioonide kontrollimisi, avastatud korruptsioonijuhtumeid ja ühtegi ametiisikut pole esitatud vastutusele võtmiseks.

7. juulil 2009. aastal laekus Sotsiaalministeeriumi aruanne, mille kohaselt pole deklaratsioonides toodud andmete alusel ühegi ametiisiku osas tekkinud korruptsioonikahtlustust. Samas on 2007. aasta 11. juuni Päevalehe andmetel sotsiaalministri nõunikule Anders Tsahknale uurimisorganite poolt esitatud kahtlustus mõjuvõimuga kauplemises, mis seisnes vara ja muude soodustuste lubamisega nõustumises vastutasuna selle eest, et Sotsiaalministeeriumi nõunikuna kasutas ta ebaseaduslikult oma tegelikku ja eeldatavat mõju eesmärgiga saavutada ametiisikutelt soodsaid otsuseid soodustuse andja ja kolmanda isiku huvides.¹³

2.2. Põhiseaduslikud institutsioonid

Põhiseaduslike institutsioonidena käsitab erikomisjon Vabariigi Presidendi Kantseleid, Riigikogu Kantseleid, Riigikantseleid, Riigikohut, Riigikontrolli ja Õiguskantsleri Kantseleid. Need institutsioonid esitavad andmeid ilma küsimustikku saamata.

KVS-i § 14 lõike 1 alusel on deklaratsiooni esitajad kindlaks määratud asutuste juhtide poolt.

Riigikantseleis laekus kokku 110 deklaratsiooni (2008. aastal 115), sh 57 deklaratsiooni Riigikantselei ametnikelt, 26 deklaratsiooni Riigikantselei haldusalas oleva Rahvusarhiivi ametnikelt, 16 deklaratsiooni Riigikantselei valitsemisalasse kuuluva Integratsiooni Sihtasutuse ametiisikutelt ja 11 ministeeriumide kantsleritelt. Riigikogu Kantseleis laekus kokku 51 deklaratsiooni (2008. aastal 56), Vabariigi Presidendi Kantseleis 9 deklaratsiooni (2008. aastal 10), Riigikohtus 10 deklaratsiooni (2008. aastal 7), Riigikontrollis 28 deklaratsiooni (2008. aastal 27) ja Õiguskantsleri Kantseleis 8 deklaratsiooni (2008. aastal 11).

Kokku laekus põhiseaduslike institutsioonide ametiisikutelt 118 deklaratsiooni (2008. aastal 226). Hilinemisega esitati 9 deklaratsiooni.

¹³ Anders Tsahkna: ma ei pea esitatud kahtlustust põhjendatuks, <http://www.epl.ee/artikkel/471066>, 11. juuni 2009

2.3. Maavalitsused

Erikomisjonile edastasid andmed kõik 15 maavalitsust.

Maavalitsuste esitatud andmete üksikasjalikum ülevaade on toodud alljärgneva tabeli kujul.

	Maavalitsus	Maavalitsuse ametnik	Maavalitsuse hallatava riigiasutuse juht	SA juhatuse ja nõukogu liikmed	Kokku
1	Harju Maavalitsus	34	2		36
2	Hiiu Maavalitsus	25	0	17	42
3	Ida-Viru Maavalitsus	65	5		70
4	Jõgeva Maavalitsus	34	1	9	44
5	Järva Maavalitsus	33		12	45
6	Lääne Maavalitsus	40	6	10	56
7	Lääne-Viru Maavalitsus	36	0	2	38
8	Põlva Maavalitsus	12	1	1	14
9	Pärnu Maavalitsus	43	1	8	52
10	Rapla Maavalitsus	35	1	7	43
11	Saare Maavalitsus	26	1	6	33
12	Tartu Maavalitsus	47	3	11	61
13	Valga Maavalitsus	21	0	18	39
14	Viljandi Maavalitsus	38	1	9	48
15	Võru Maavalitsus	16		4	20
	Kokku	505	22	114	641

Seega on erikomisjonile saadetud arvandmete kohaselt maavalitsuste ametiisikud ja maavalitsuste hallatavate riigiasutuste juhid ning sihtasutuste tegevjuhid, juhatuste ja nõukogude liikmed esitanud ühtekokku 641 deklaratsiooni (120 deklaratsiooni vähem kui 2008. aastal).

Hilinemisega esitas deklaratsiooni 6 ja deklaratsiooni jättis esitamata 14 isikut. Kõik ametiisikud täitsid majanduslike huvide deklaratsiooni korrektselt.

2009. aastal polnud arvandmetes vaja näidata muu regulaarse tulu saamist.

Aruannete kohaselt korruptsioonikahtlustusi ja korruptsioonijuhtumeid maavalitsustes esinenud ei ole ja kedagi ametiisikutest ei ole vastutusele võtmiseks esitatud.

Valga Maavalitsuse 2009. aasta aruannete kohaselt ei ole maavalitsuses korruptsioonikahtlusi esinenud ning ka majanduslike huvide deklaratsioonide andmeid pole kontrollitud.

Ida-Viru Maavalitsuse 28.07.2009 laekunud aruandes puudub info avastatud korruptsioonijuhtumite kohta ja samuti puudub info selle kohta, et kedagi ametiisikutest oleks esitatud vastutusele võtmiseks.

2.4. Avalik-õiguslike ülikoolide rektorid

KVS-i § 14 lõike 9 järgi on avalik-õigusliku ülikooli osalusega äriühingu juhatuse ja nõukogu liikmete ning ülikooli asutatud sihtasutuse tegevjuhtide, juhatuse ja nõukogu liikmete majanduslike huvide deklaratsioonide hoidjaks avalik-õiguslike ülikoolide rektorid.

Kõikide avalik-õiguslike ülikoolide arvandmed majanduslike huvide deklaratsioonide laekumise kohta laekusid Riigikogu korruptsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjonile tähtajaks.

Tallinna Ülikool on Sihtasutuse Ülikoolide Keskus Saaremaal, Sihtasutuse Tallinna Ülikooli Arendusfond ja Läänemaa Elukeskkonna Tuleviku-uuringute Sihtasutuse asutaja.

2009. aastal oli majanduslike huvide deklaratsiooniesitamise kohustus 15 endisel ja praegusel nõukogu ja juhatuse liikmel.

Tallinna Ülikooli rektorile esitati tähtajaks 5 majanduslike huvide deklaratsiooni ning pärast tähtaega 8 deklaratsiooni. 2 juhatuse/nõukogu liiget deklaratsiooni ei esitanud. Neile saatis deklaratsioonihoidja e-kirja teel meeletuletuse deklaratsiooni esitamise kohustuse kohta.

Tallinna Tehnikaülikooli deklaratsioonihoidja esitas nõude 70 ametiisikule, kes tulenevalt korruptsioonivastasest seadusest on kohustatud esitama oma majanduslike huvide deklaratsiooni Tallinna Tehnikaülikoolile.

29. juuni 2009 seisuga olid deklaratsioonid laekunud 56 ametiisikult, neist tähtpäevaks, s.o 30. aprilliks 2009 29 ning hiljem 27.

25-le deklaratsiooni esitamata jätnud ametiisikule esitas TTÜ deklaratsioonihoidja 4. juunil 2009 kordusnõude.

Tartu Ülikool osaleb või teostab asutajaõigusi järgmistes äriühingutes ning sihtasutustes: Eesti Nanotehnoloogiate Arenduskeskuse AS, OÜ Tartu Ülikooli Tehnoloogiapark, OÜ Tervisliku Piima Biotehnoloogiate Arenduskeskus, OÜ TÜ Kesklinna Apteek, OÜ TÜ Kirjastus, OÜ TÜ Raamatupood, OÜ TÜ Tamme Apteek, SA Eesti Agrenska Fond, Eesti Infotehnoloogia SA, SA Eesti Õiguskeskus (likvideerimisel), SA Juridicum, SA Strateegiliste Algatuste Keskus (SA tegevus peatatud), SA Tartu Teaduspark, SA Teaduskeskus Ahhaa, SA TÜ Kliinikum, SA Ülikoolide Keskus Saaremaal, Tartu Ülikooli SA.

Kokku laekus 64 deklaratsiooni, nendest 2009. aasta 30. aprilliks 46. Esitamata jäeti 5 deklaratsiooni.

Tartu Ülikool kui deklaratsioonide hoidja on korduvalt juhtinud deklaratsiooni esitamata jätnud isikute tähelepanu sellele, et neil lasub seadusest tulenev kohustus esitada majanduslike huvide deklaratsioon.

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia osaleb sihtasutuses Tartu Muusikafestivalid, kus tal on kaks esindajat. Mõlemad nõukogu liikmed esitasid deklaratsioonid tähtaegselt. Rohkem osalusi Eesti Muusika- ja Teatriakadeemial ei ole.

Eesti Maaülikooli rektorile esitasid 2009. aasta 30. aprilliks majanduslike huvide deklaratsiooni Eesti Maaülikooli asutatud osahingute juhatuse liikmed, sihtasutuse tegevjuhid ja nõukogu liikmed. Kokku laekus 11 deklaratsiooni.

Eesti Kunstiakadeemia deklaratsioonihoidjale laekusid tähtajaks 25 ametiisiku majanduslike huvide deklaratsioonid, nendest ametiisikutest 12 on EKA nõukogu 2009. a koosseisu ja 12 eelmiste, 2007. ja 2008. a koosseisude liikmed ning 1 ametiisik on OÜ MoeMix juhatuse liige. Hilinemisega esitati 13 deklaratsiooni ja esitamata on 6.

Kokku laekus avalik-õiguslike ülikoolide rektoritele 184 majanduslike huvide deklaratsiooni, tähtajaks ei laekunud 101 deklaratsiooni ja deklaratsiooni jättis esitamata 40 ametiisikut.

2.5. Avalik-õiguslike juriidiliste isikute nõukogud

KVS § 14 lõike 8 kohaselt esitavad avalik-õigusliku juriidilise isiku juhatuse (juhtorgani) liikmed deklaratsiooni sama avalik-õigusliku isiku nõukogule.

Eesti Arengufondi nõukogule laekus 2009. aastal tähtjaks 1 majanduslike huvide deklaratsioon.

Eesti Haigekassa nõukogule esitasid juhatuse liikmed 6 deklaratsiooni.

Eesti Töötukassa nõukogule esitati tähtjaks 3 deklaratsiooni.

Eesti Rahvusringhäälingu nõukogule esitasid deklaratsiooni Eesti Rahvusringhäälingu juhatuse praegused (6) ning Eesti Televisiooni ja Eesti Raadio juhatuse endised (5) liikmed. Kokku esitati õigeks ajaks 11 deklaratsiooni.

Rahvusoperi Estonia nõukogule esitati 1 deklaratsioon.

Tagatisfondi nõukogule esitati 1 deklaratsioon, mis on kajastatud Eesti Panga esitatud arvandmetes.

Eesti Pangale esitati 3 deklaratsiooni.

2.6. Kohalike omavalitsuste (valdade/ linnade) volikogude andmed

Linnade ja valdade volikogu esimeestele saadeti vastamiseks järgmine küsimustik.

1. Kes ametiisikutest esitasid MHD volikogu poolt määratud komisjonile?

- 1.1. volikogu liikmed;
- 1.2. volikogu ametiisikud;
- 1.3. valla- /linna valitsuse liikmed ja ametiisikud;
- 1.4. valla /linna ametiasutuste juhid;
- 1.5. valla /linna ametiasutuse hallatavate asutuste juhid;
- 1.6. omavalitsuse osalusega äriühingute juhatuste ja nõukogude liikmed;
- 1.7. omavalitsuse osalusega eraõiguslike sihtasutuste juhatuste ja nõukogude liikmed.

Märkus: arvandmete loetelus ei kajastata volikogu esimehe ja vallavanema/linnapea deklaratsioone, kuna need esitatakse Siseministeriumile ja kajastatakse Siseministeriumi poolt esitatavas aruandes.

2. Laekunud deklaratsioonide (MHD) üldarv.

Märkus: deklaratsioonide üldarv on võrdne avalikustamisele kuuluvate (p 7) ja avalikustamisele mittekuuluvate (p 8) deklaratsioonide arvuga.

3. Kas oli ametiisikuid, kes ei esitanud MHD-d tähtjaks. Märkida arv.

4. Kas oli deklaratsiooni mitteesitajaid? Märkida arv.

5. Kas oli deklarante, kes täitsid deklaratsiooni vormi vaid osaliselt? Märkida arv.

6. Juhul kui oli seaduserikkujaid, tuleb lisada, kuidas sellele on deklaratsioonihoidja poolt reageeritud.

7. Avalikustamisele kuuluvate deklaratsioonide üldarv. Näidata, millal ja kus deklaratsioonid avalikustatakse KVS § 15 lõike 3 kohaselt, samuti ametikoha nimetus.

8. Avalikustamisele mittekuuluvate deklaratsioonide üldarv.

9. Kas on esinenud korruptsioonikahtlusi? Kui jaa, siis mitu juhtumit? Näidata ametikoha nimetus ja isikute arv.

10. Kas on esinenud MHD-de kontrollimisi? Näidata ametikoha nimetus ja isikute arv.

11. Kas on esinenud avastatud korruptsioonijuhtumeid? Näidata ametikoha nimetus ja isikute arv.

12. Kas kedagi ametiisikutest on esitatud vastutusele võtmiseks? Näidata ametikoha nimetus ja isikute arv.

2.6.1. Andmed linnadelt

Riigikogu korruptsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjonile esitasid arvandmed majanduslike huvide deklaratsioonide kohta 33 linnavolikogu: Elva 39, Haapsalu 92, Jõgeva 88, Kallaste 18, Keila 62, Kiviõli 44, Kohtla-Järve 75, Kunda 32, Kuressaare 90, Kärdla 33, Loksa 30, Maardu 33, Mustvee 16, Mõisaküla 31, Narva 110, Narva-Jõesuu 31, Paide 74, Paldiski 38, Põltsamaa 68, Põlva 40, Pärnu 161, Püssi 19, Rakvere 72, Saue 48, Sillamäe 39, Sindi 24, Tallinn 2129, Tartu 516, Tõrva 22, Valga 67, Viljandi 91, Võhma 26, Võru 132. Kokku laekus linnavolikogudele 4390 majanduslike huvide deklaratsiooni.

Võrreldes 2008. aastaga on hilinemisega esitatud majanduslike huvide deklaratsioonide arv veidi kasvanud. Esitamise tähtaega rikkus 134 ametiisikut, s.o 3,05% (2008. aastal oli 2,9%). Samuti on kasvanud deklaratsiooni esitamisest keeldujate arv: 46 (2008. aastal 28). Osaliste andmetega deklaratsiooni esitas 175 ametiisikut¹⁴ (2008. aastal esitati 111 osaliste andmetega deklaratsiooni).

Deklaratsioonihoidjad olulisi rikkumisi välja ei toonud. Osaliselt täidetud deklaratsioonide esitajate tähelepanu juhiti deklaratsioonis esinevatele puudustele ning paluti need parandada. Majanduslike huvide deklaratsiooni õigeaks ajaks esitamata jätnud ametiisikutele tuletati deklaratsiooni esitamise kohustust meelde nii suuliselt telefonitsi kui ka kirja teel. Ametiisikutele edastati deklaratsiooni blanketid ja selgitati seadusest tulenevat kohustust oma majanduslikud huvid deklareerida. Samuti paluti hilinemise põhjuste kohta esitada kirjalikud selgitused, mis hiljem põhjendatuks loeti.

Linnade volikogude esimeestele saadetud küsimustiku punkti 7 järgi tuli märkida avalikustamisele kuuluvate deklaratsioonide üldarv ning avalikustamise koht ja aeg. 2009. aastal avalikustati linnavolikogude poolt 1170 deklaratsiooni (s.o 26,7%), eelmise aasta avalikustamise protsent oli 28,1. Deklaratsioone avalikustati linnade ametlikel kodulehekülgedel, kohalikes ajalehtedes ja ametlikes meediaväljaannetes. Linnavolikogude esimeeste ja linnapeade deklaratsioonid avalikustati vastavalt seadusele Riigi Teataja Lisas ning neid deklaratsioone Riigikogu korruptsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjonile esitatud arvandmetes ei kajastatud.

Komisjonile esitatud aruannete järgi ei olnud arvandmete esitamise ajaks korruptsionikahtlusi, MHD-de kontrollimisi ning avastatud korruptsionijuhtumeid esinenud. Samas aga meediaväljaannete kaudu on avaldatud informatsiooni mitmest korruptsionikahtlustusest ja algatatud juurdlusest.

Politsei algatas 2009. aasta mais Tallinna abilinnapea Jaanus Mutli suhtes väärteomenetluse, mille põhjuseks oli väidetavalt Tallinna Farmaatsiatehaselt saadud kinkekaartide eest puhkamas käimine.¹⁵

2009. aasta detsembris vahistati Tallinna abilinnapea Taavi Aasa nõunik Ivo Parbus, keda kahtlustati korduvas pistisevõtmises.¹⁶

Lääne Ringkonnaprokuratuur süüdistas Pärnu linnapead Mart Viisitamme ja abilinnapead Simmo Saart kutse- ja ametitegevuses teatavaks saanud saladuse hoidmise kohustuse

¹⁴ Tartu Linnavolikogule esitati 112 majanduslike huvide deklaratsiooni, kus vähemalt üks lahter oli täitmata.

¹⁵ Abilinnapea Jaanus Mutli korruptsionikahtluse küüsis,

<http://www.ap3.ee/Default2.aspx?ArticleID=6d384b95-7d1a-465f-9f0a-8fd0da3670e4&ref=rss>, 20.06.2009

¹⁶ Ivo Parbus võeti vahi alla, <http://epl.ekspress.ee/artikkel/451296>, 6.12.2008

rikkumises ning usalduse kuritarvitamises. Lisaks esitati Viisitammele süüdistus altkäemaksu võtmises.¹⁷

2.6.2. Andmed valdadelt

Arvandmed majanduslike huvide deklaratsioonide kohta laekusid 194 vallavolikogult: Abja 28, Aegviidu 14, Ahja 17, Alajõe 11, Alatskivi 23, Albu 19, Ambla 19, Anija 45, Antsla 43, Are 22, Aseri 24, Audru 43, Avinurme 18, Emmaste 9, Haanja 15, Haaslava 21, Halinga 39, Haljala 44, Halliste 14, Hanila 20, Harku 38, Helme 14, Hummuli 19, Häädemeeste 39, Iisaku 34, Illuka 11, Imavere 25, Juuru 12, Jõelähtme 63, Jõgeva 37, Jõhvi 31, Järva-Jaani 34, Järvakandi 30, Kaarma 36, Kadrina 37, Kaisma 12, Kaiu 24, Kambja 26, Kanepi 35, Kareda 19, Karksi 60, Karula 20, Kasepää 19, Kehtna 44, Keila 36, Kernu 30, Kihelkonna 20, Kihnu 20, Kiili 34, Koeru 33, Kohila 46, Kohtla 17, Kohtla-Nõmme 12, Koigi 22, Kolga-Jaani 18, Konguta 17, Koonga 19, Kose 34, Kullamaa 20, Kuusalu 50, Kõlleste 17, Kõo 17, Kõpu 14, Kõue 26, Kõrgesaare 13, Käina 22, Kärla 17, Käru 15, Laekvere 32, Laeva 19, Laheda 21, Laimjala 17, Lasva 17, Lavassaare 14, Leisi 26, Lihula 42, Lohusuu 19, Luunja 22, Lüganduse 16, Lümanda 18, Maidla 16, Martna 19, Meeksi 13, Meremäe 26, Mikitamäe 21, Misso 20, Mooste 19, Muhu 15, Mustjala 18, Mõniste 17, Mäetaguse 31, Mäksa 13, Märjamaa 55, Nissi 29, Noarootsi 17, Nõo 19, Nõva 17, Orava 22, Orissaare 36, Oru 21, Otepää 79, Padise 26, Paide 31, Paikuse 31, Paistu 26, Pajusi 24, Pala 28, Palamuse 26, Palupera 18, Peipsiääre 16, Pihtla 15, Piirissaare 10, Puhja 29, Puka 19, Puurmanni 26, Põdrala 15, Põltsamaa 34, Põlva 23, Pärsti 35, Põide 17, Pühalepa 21, Raasiku 32, Rae 50, Raikküla 21, Rakke 35, Rakvere 24, Rannu 14, Rapla 47, Ridala 36, Risti 18, Roosna-Alliku 19, Ruhnu 10, Rõngu 38, Rõuge 41, Rägavere 21, Räpina 59, Saarde 38, Saare 13, Saarepeedi 18, Saku 53, Salme 22, Sangaste 23, Saue 36, Sauga 31, Sonda 18, Surju 13, Suure-Jaani 35, Sõmerpalu 18, Sõmeru 14, Tabivere 21, Taebala 30, Taheva 15, Tahkuranna 26, Tamsalu 55, Tapa 48, Tartu 29, Tarvastu 21, Toila 26, Tootsi 14, Torgu 10, Tori 39, Torma 37, Tudulinna 14, Tõlliste 24, Tõstamaa 16, Tähtvere 15, Türi 73, Urvaste 11, Vaivara 34, Valgjärve 23, Valjala 19, Vara 25, Varbla 15, Varstu 22, Vasalemma 29, Vastse-Kuuste 17, Vastseliina 36, Veriora 17, Vigala 24, Vihula 41, Viimsi 66, Viiratsi 23, Vinni 55, Viru-Nigula 26, Vormsi 24, Võnnu 18, Võru 34, Väike-Maarja 47, Vändra alev 22, Vändra vald 23, Värskä 37, Väätsa 28, Öru 14, Ülenurme 24.

Kokku laekus 5093 majanduslike huvide deklaratsiooni.

Majanduslike huvide esitamise tähtaega (30. aprill) rikkus 2009. aastal 222 ametiisikut, s.o 4,35% (2008. aastal rikkus esitamise tähtaega 200 ametiisikut). Deklaratsiooni esitamisest keeldus 99 inimest (3 võrra rohkem kui 2008. aastal). Osaliste andmetega deklaratsiooni esitas 132 ametiisikut (2008. aastal 81). Avalikustati 3643 deklaratsiooni, s.o 71,5% kõigist esitatud deklaratsioonidest. Vaatamata asjaolule, et 2009. aastal esitati 767 deklaratsiooni rohkem kui 2008. aastal, jäi avalikustamise protsent eelmise aastaga võrreldes proportsionaalselt samaks (2008. aastal 71,3%). 2009. aastal ei kuulunud avalikustamisele 1450 majanduslike huvide deklaratsiooni.

Seadus näeb ette (KVS § 15 lõige 3), et deklaratsioonihoidja on kohustatud avalikustama kohaliku omavalitsusüksuse volikogu liikmete ja vallavalitsuse liikmete deklaratsioonid.

¹⁷ Mart Viisitamm astub kohtu ette 22. veebruaril, <http://www.delfi.ee/news/paevauudised/eesti/mart-viisitamm-astub-kohtu-ette-22-veebruaril.d?id=25495245>, 4.09.2009

Volikogul on õigus otsustada, millises väljaandes, mis kujul ja millise aja jooksul avalikustamisele kuuluvad deklaratsioonid avalikustatakse.

Deklaratsioonihoidjad on 2009. aastal esitatud arvandmetes märkinud, et volikogu ja vallavalitsuse liikmete deklaratsioonid on nagu eelnevatelgi aastatel avalikustatud kohalikes ajalehtedes, muudes meediaväljaannetes, valla ametlikel kodulehekülgedel ja raamatukogudes.

Enamasti märgiti aruannetes avalikustamise tähtajaks juuni-, juuli- ja augustikuud. Harvemini planeeriti avalikustamist pikemale perioodile. Oli ka vallavolikogusid, kes märkisid, et nad volikogu liikmete ja vallavalitsuse liikmete deklaratsioone ei avalikusta. Komisjon pöördus nende poole ja selgitas seadusest tulenevat kohustust avalikustamisele kuuluvad deklaratsioonid avalikustada.

Lohusuu Vallavolikogu arvandmetes on kirjas, et vallavolikogu esimehe ja vallavanema majanduslike huvide deklaratsioonid on avalikustatud Riigi Teatajas, teised deklaratsioonid ei ole avalikustatud, kuna puudub korruptsiooniseaduse rakendamise määrus.

Peipsiääre Vallavalitsuse andmetest on näha, et vallavanema ja volikogu esimehe deklaratsioonid avalikustatakse Siseministeeriumi kaudu, teiste ametiisikute deklaratsioonid asuvad aga vallavalitsuse ruumis toimikus.

Kõue Vallavalitsuse aruandes oli küll märgitud avalikustamisele kuuluvate deklaratsioonide arv, kuid oli ka lisatud, et deklaratsioone pole veel vallalehes avalikustatud.

Erikomisjon võttis ühendust kõigi vallavolikogudega, kes polnud avalikustamisele kuuluvaid deklaratsioone avalikustanud, palus nimetatud deklaratsioonid avalikustada ning seejärel komisjoni sellest teavitada.

29. septembril 2009 anti Lohusuu Vallavolikogust teada, et kohaliku omavalitsusüksuse volikogu liikmete ja vallavalitsuse liikmete deklaratsioonid avalikustati 21. septembril valla veebileheküljel.

Peipsiääre vallasekretär vastas 9.09.2009, et puudused on eemaldatud. Volikogu liikmete ja vallavalitsuse liikmete deklaratsioonid on avalikustatud Peipsiääre valla kodulehel.

10. septembril 2009 teatas Kõue Vallavalitsuse vallasekretär, et nii vallavalitsuse liikmete kui ka volikogu liikmete deklaratsioonid on avaldatud kodulehel ja samuti avalikustatakse need Kõue valla lehes Kõue Kuulutaja.

Vastavalt küsimustiku punktidele 10-13 tuli aruandes märkida, kas on esinenud korruptsioonikahtlusi, kontrollimisi, korruptsioonijuhtumeid ja kas kedagi ametiisikutest on vastutusele võetud.

Enamasti vastasid valdade deklaratsioonihoidjad, et korruptsioonikahtlusi, kontrollimisi ja korruptsioonijuhtumeid ei ole esinenud ja ametiisikuid pole vastutusele võetud.

Ametiisikute majanduslike huvide deklaratsioonide kontrollimisi oma vallas märkisid Kernu, Kihelkonna, Lasva, Raikküla valla ja Väandra alevi deklaratsioonihoidjad. Kõikide kontrollimiste tulemusel ühtegi rikkumist ei avastatud.

Viimisi valla deklaratsioonihoidja esitatud andmete järgi deklaratsioone otseselt kontrollitud ei ole, küll aga oli vallasekretär komisjoni esimehena deklaratsioonide vastuvõtmisel need üle vaadanud ja palunud märgatud puudused kohe kõrvaldada. Puuduste kõrvaldamise märkusi ei registreeritud.

Esitatud andmete järgi korruptsioonijuhtumeid ei esinenud ja kedagi ametiisikutest vastutusele ei võetud.

2.7. Koondandmed MHD-de laekumiste ja KVS-i rikkumiste kohta 2009. aastal

Jrk	Deklaratsioonihoidja	MHD arv 2009	MHD arv 2008	Võrdlus 2008
1.	Riigikogu korrupsioonivastane erikomisjon	320	335	-15
2.	Ministeeriumid	1740	2268	-528
	Valitsemisalad	17894	16877	+1017
	Ministeeriumid ja valitsemisalad	Kokku	19634	19145
3.	<u>Põhiseaduslikud institutsioonid</u>			
	Riigikogu Kantselei	51	56	-5
	Vabariigi Presidendi Kantselei	8	10	-2
	Riigikantselei	110	115	-5
	Riigikohus	10	7	+3
	Õiguskantsleri Kantselei	11	11	0
	Riigikontroll	28	27	+1
		Kokku	218	226
4.	Maavalitsused ja nende hallatavad riigiasutused	641	761	-120
5.	Avalik-õiguslikud ülikoolide äriühingute ja sihtasutuste tegevjuhtide, juhatuste ja nõukogude liikmete kohta (MHD-d esitatakse ülikooli rektorile)			
	Eesti Kunstiakadeemia	38	37	+1
	Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia	2	2	0
	Eesti Maaülikool	11	12	-1
	Tallinna Ülikool	13	6	+7
	Tallinna Tehnikaülikool	56	47	+9
	Tartu Ülikool	64	63	+1
		Kokku	184	167
6.	Eesti Pank sihtasutuse juhatuse ja nõukogu liikmete kohta	4	4	0
7.	Avalik-õiguslike juriidiliste isikute nõukogude andmed juhatuste liikmete kohta			
	Eesti Arengufondi nõukogu	1	1	0
	Eesti Haigekassa nõukogu	6	4	+2
	Eesti Töötukassa nõukogu	3	3	0
	Eesti Rahvusraamatukogu nõukogu	0	0	0
	Eesti Kultuurkapitali nõukogu	0	0	0
	Rahvuskooperi Estonia nõukogu	1	1	0
	Rahvusringhäälingu nõukogu	11	10	+1
	Tagatisfondi nõukogu	0	0	0
	Kokku	22 ¹⁸	19	+3
8.	Kohalike omavalitsuste volikogude andmed:			
	linnavolikogud (33 linna)	4390	4326	+64
	vallavolikogud (194 valda)	5093	5157	-64
		Kokku	9483	9483
Kokku on Eestis esitatud		30 506	30 140	+366

¹⁸ Kultuurkapitali nõukogu (2) andmed sisalduvad Kultuuriministeeriumi arvandmetes ning Tagatisfondi nõukogu (1) andmed on kajastatud Eesti Panga arvandmetes.

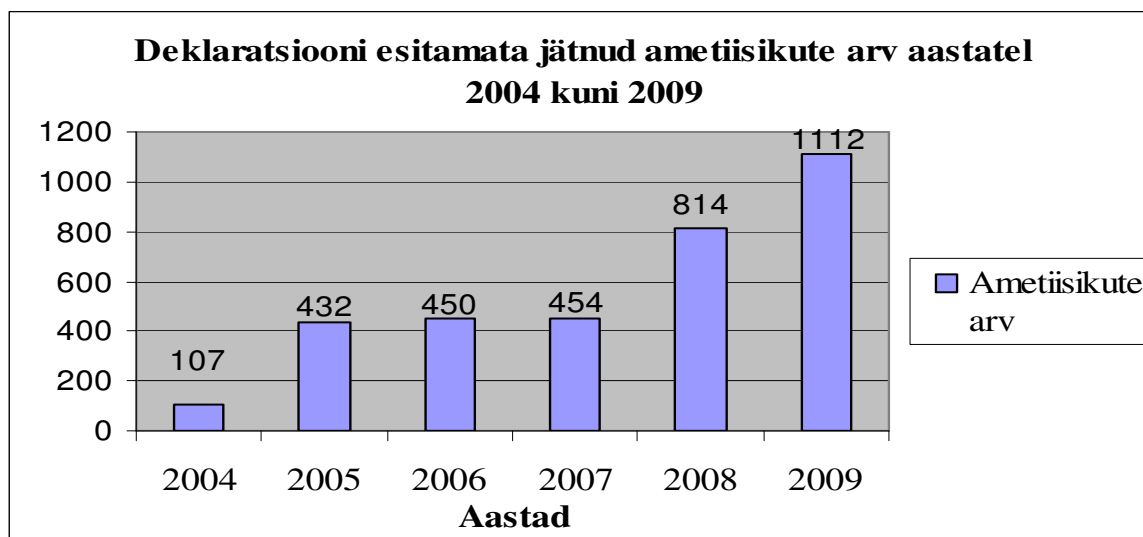
KVS-i rikkumised 2009. aastal erikomisjonile esitatud andmete alusel

Seaduserikkumine väljendus	Isikute arv 2009. aastal	Isikute arv 2008. aastal	Võrdlus 2008. aastaga
MHD tähtjaks mitteesitamine	2017	890	+1127
MHD üldse esitamata jätmine või esitamisest keeldumine	1112	814	+298
MHD vaid osaline täitmine	681	920	-239
Kokku	3810	2624	+1186

Riigikogu korrupsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjonile laekunud andmete põhjal on majanduslike huvide deklaratsioonidega seotud rikkumiste üldarv 2009. aastal 3810 (2008. aastal 2624). Rikkumiste arv on suurenenud enamasti majanduslike huvide deklaratsiooni mitteõigeaegse esitamise tõttu. Hilinemisega esitas deklaratsiooni 2009. aastal 1545 ametiisikut (2008. aastal 491).

Võrreldes eelmise aastaga on vähenenud deklaratsiooni osaliselt täitnud ametiisikute arv. 2009. aastal täitis deklaratsiooni osaliste andmetega 681 ametiisikut (2008. aastal 920).

Jätakuvalt on suurenenud deklaratsiooni üldse esitamata jätnud ametiisikute arv. Joonisel 1 on näidatud majanduslike huvide deklaratsiooni üldse esitamata jätnud või esitamisest keeldunud ametiisikute arvu muutumine viimase viie aasta jooksul.

Deklaratsiooni esitamata jätnud on suures osas endised ametiisikud, kes peavad deklaratsiooni esitama 2 aastat pärast ametikohalt lahkumist ning kellega on deklaratsioonihoidjatel kontakti saamine erinevatel asjaoludel raskendatud.

Aastatel 2004-2009 on deklaratsiooni esitamata jätnud isikute arv suurenenud kümme korda. Majanduslike huvide deklaratsiooni tähtjaks mõjuva põhjuseta esitamata jätmise eest võib ametiisikut korrupsioonivastase seaduse § 26¹ järgi karistada rahatrahviga.

Lõike 1 kohaselt võib avalikustamisele mittekuuluvat majanduslike huvide deklaratsiooni tähtjaks mõjuva põhjuseta esitamata jätmise või selles teadvalt mittetäielike või valeandmete

esitamise eest karistada rahatrahviga kuni 200 trahviühikut, avalikustamisele kuuluva majanduslike huvide deklaratsiooni puhul (sama paragrahvi lõige 2) ulatub trahv kuni 300 trahviühikuni.

KVS § 18 lõike 3 kohaselt peab juhul, kui ametiisik on deklaratsiooni tähtpäevaks esitamata jätnud, vastav minister, asutuse juht või kohaliku omavalitsuse volikogu esimees avaldama selle kohta teate Riigi Teataja Lisas ühe kuu jooksul, arvates seaduse rikkumise teatavaks saamisest.

Riigi Teataja Lisas avalikustatud andmed KVS-i rikkumiste kohta

KVS § 18 lõike 3 nõude täitmiseks

Avalikustamise kuupäev	RTL nr	Avalikustaja	Kelle rikkumise kohta
22.06.2009	48	Väätša Vallavolikogu	Hilinemisega esitasid deklaratsiooni 3 Väätša Vallavolikogu liiget ja 1 endine vallavalitsuse liige
22.06.2009	48	Häädemeeste Vallavolikogu	6 volikogu liiget ei esitanud MHD tähtjaks
22.06.2009	48	Jõgeva Vallavolikogu	1 vallavolikogu liige ei esitanud MHD tähtjaks

2009. aastal avaldati Riigi Teataja Lisas teade 11 ametiisiku majanduslike huvide deklaratsiooni tähtajast hiljem esitamise kohta (2008. aastal 8). KVS-i § 12 lõike 4 järgi on deklaratsioonihoidja kohustatud välja selgitama deklaratsiooni mitteõigeaegse esitamise või esitamata jätmise põhjused.

3. Komisjoni edasisest tegevuskavast

Lisaks seadustest ja Riigikogu 10. mai 2007. aasta otsusest tulenevate ülesannete täitmisele seab erikomisjon eelseisval aastal oma eesmärkideks

- tihendada koostööd põhiseaduskomisjoniga uue korruptsioonivastase seaduse eelnõu (534 SE) menetlemisel;
- tõhustada parlamentaarset kontrolli erakonnaseaduse ja teiste valimisseaduste muudatuste väljatöötamise üle, mis lähtuvad GRECO III hindamisaruandes Eestile antud soovitudest, ning vastava eelnõu algatamisel Riigikogus teha koostööd juhtivkomisjoniga;
- tõhustada parlamentaarset kontrolli korruptsioonivastases strateegias 2010. aastaks kavandatud meetmete elluviimise üle,
- korraldada parlamentaarse kontrolli käigus kohtumisi valitsusasutuste ja uurimisorganite esindajatega;
- osaleda komisjoni töövaldkonnaga seotud koolitustel nii Eestis kui välismaal.

Käesolev aruanne on läbi arutatud erikomisjoni istungitel 14. detsembril 2009 ja 11. jaanuaril 2010 ning korrigeeritud 14. veebruaril 2011 ja avalikustatakse Riigikogu veebilehel.

Jaanus Marrandi
Erikomisjoni esimees